

آناطولی بکلکلی تاریخی عاقد نو طر [۵]

کوسبلی زاده محمد فواد

استانبول دارالفنوننده « تورک ادبیاتی تاریخی » مدرسی

تورک - اسلام تاریخیک بلیکه اکیجهول ساحه لرندن بری اولان آناطولی طوائف ملوکنه عاقد تدقیقات ، اون آلتی سنه دن بری اولدقجه کنیشه مشدر ؛ تاریخی منابعک ، وبالخاصه سکه لریک و کتابه لریک ، قسماً وقفیه لریک ، متادی تدقیقی سایه سنده ملی تاریخیمزک بودورینی هر کون داها واضح برشکلده بزه کوستره ن توحید بک ، میرالای علی بک کبی پک محدود طالملمز آراسنده ، خلیل ادهم بکی ایلیک صفده ذکر ایتمکه مجبورز . تاریخ انجمنی مجموعه سنده آناطولی تورک ایغرافیسی حقنده چوق قیمتی مقاله لر و آریجه « قیصریه شهری » کبی مستقل اثرلر نشرایده رک طوائف ملوک خصوصنده کی معلوماتی اهمیتی بدرجه ده ایبرله تن موزرلر مدیر فاضلی ، بو حتماً کوچوک اثریه ، علم عالمنه ، اپی زماندن بری محتاج اولدینی پک قیمتی برره بر ویرمش اولیور . مؤلف ، کندی متعدد مونوغرافیلرندن باشقا ، طوائف ملوک حقنده بوکونه قدر یاپیلمش بوتون تدقیقاتک نتیجه لری بویوک برصلاحیت ووضوحه طویلامش ، بوندن بویله بو ساحه اوزرنده چالیشه حق اولانلر ایچون صاغلام بر زمین حاضر لامشدر .. « لهن - پوول » ک کتابنده ، صوکر « غالب ادهم » بکک و « توحید » بکک مسکوکات قاتالوغلرنده موجود معلوماتله بو کوچوک رساله محتویاتی قارشیشدیره حق اولورسه ق ، تورک علمنک شو صوک اون بش اون آلتی سنه ظرفنده « آناطولی طوائف ملوکی » دوری تدقیقاتی نه قدر بارز برشکلده ایبرله تمش اولدینی چوق دهرین برمنونیت وپک حقی بر افتحار ایله کوره بیلیرز .

بوسوزلرمزدن ، آناطولی بکلکلی تاریخیک آرتق لایقوله تنویر وایضاح ایدیلش اولدینی نتیجه سنی چیقارماق لازم کلدیکنی - زاندا اولسه بیله - تکرار ایدم . اون آلتی سنه دن

[۵] خلیل ادهم : غربی آناطولیده سلجوقیلرک وارثلری [« لهن - پوول » ک « دول اسلامیه » نامنده کی انکیلرجه اترینک تورکجه ترجمه سنه علاوه ایدیله رک - عثمانیلر بختی خارج اولق اوزره - آریجه طبع ایدیلشدر ؛ عمومی طبعده ص ۲۶۹ - ۳۱۹] ۵۱ صحیفه ، ملی مطبعه ۱۹۲۶
تورکیات مجموعه سی - ۱

بری یاپیلان تدقیقلر والده ایدیلن نتیجه لر - اسکیننه نظراً - چوق بویوک و ممنونیت بخش اولقله برابر، بوندن سوکرا یورونه جک یول هنوز چوق اوزون و چوق زحمتلدر. هنوز طویلانامش برچوق کتابه لر، تدقیق ایدیلنه مش بریغین اثرلر و وقفیه لر وارد؛ آناطولی سلچوقیارینه وطوائف ملوک دورینه عائد « مفصل ابن بیبی تاریخی، آفسرای تذکره سی، بزم ووزم، سلچوقنامه ترجمه سی » کی پک محدود و چوق مهم منبعلریله هنوز غیر مطبوعه دره کذلک بودورلره عائد مطبوع و غیر مطبوع عرب و عجم و خریستیان منابع تاریخیه سندن کافی درجه ده استفاده ایدیلدیکی اصلا ادعا اولونامیه جنی کی، بو عصرلردن قالان لسانی و ادبی تورک متلرندن ده آنجاق بر قاچ دانه سی طبع ایدیش، دیکرلری حقنده حتی اک بسیط بر فهرست بیله نشر ایدیلنه مشدر. «الشای تاریخی» ایچون ضروری اولان بوکی مالزمنه نیک فقداندن دولاییدرکه، بوقاراکلی دورلر حقنده هنوز « ترکیه » ماهیتده مونوغرافیلره بیله تصادف ایدمه یورز. مع مافیه، بوتون بومطالعهره تردیفاً، خلیل ادهم بکک بورساله سنی نام زماننده چیقمش عد ایتدی کمزی ده صاقلامایه جغز. بوندن بویله آناطولی طوائف ملوکی تاریخک دینی، ادبی، لسانی، سیاسی هر هانکی بر شعبه سیله اوغراشمق ایسته ینلر، بو اثر سایه سنده، بوکونه قدر الده ایدیلن مهم نتیجه لر دن در حال خبردار اولاجقلر و برچوق لزومسز زحمتلردن قورتولاجقلردن. ملی تاریخیه علاقه دار اولان اوکا امکان مرتبه سنده خدمت ایتمک ایسته ین هر آناطولی کنجی، هر معلم، هر مدقق، بو حجتاً کوچوک رساله یی یانندن آیرماق، دائماً اوکا مراجعت ایتمک مجبوریتنده در.

امکان مرتبه سنده جغرافی براصوله اتباع ایدیلهرک ترتیب اولونان بورساله ده صیراسیله شوبکلکلردن بحث اولونیور: پروانه اوغوللری، صاحب آتا اوغوللری، قره سی، صاروخان، آیدین، از میر، منتشا، تکه، اشرف، حمید، کرمان اوغوللری، دکزلی بکلری، قارامان، جاندار، ذولقادر، رمضان اوغوللری. ایکی صحیفه لک کوچوک بر مقدمه یی متعاقب، مختصر بر صورتده بوامارتلرک سیاسی حیاتلری، بکلرک سلسله نامه لری و باشلیجه مأخذلر کوسته ریلور؛ یعنی « له ن - پوول » ک تعقیب ایتدیکی اصوله رعایت اولونیور. بزه ویردیکی بوپک قیمتلی ره بردن دولایی محترم مؤلفی حرارتله تبریک ایدهرکن، بو وسیله ایله، بعض کوچوک نقطه لر حقنده کی مطالعه لر مرکز علاوه سنی مستقبل تدقیقات ایچون بوسبوتون فائده دن خالی کورمپورز.

ص ۲۷۵ — قرەسى اوغۇللىرى . بۇ نۇرلە ئايد نۇكراندىلن منبعلر صىراسىندە موسىو «قرامەرس» ك اسلام آنسىقلوپەدىسىندە كى-اساس اعتبارىلە «مورتان» ك تىقىق، «اچمىد توحىد»، بىكك تىبىئەت سى و «نجىب عاصم - عارف» بىكك تارىخىنە استنادايدەن - مقاله سى ايله، اسماعىل حىق بىكك [قرەسى ولايتى تارىخچەسى، استانبول، حسن طبعىت مطبعەسى، ۱۳۴۱] آدىلى كىتابى اونو تولىشىدر . حالبو ك بۇ صوك اثرده قرەسى اوغۇللىرىنە ئايد اپى طوپولو معلومات واردە .

بۇ بورادە، يال كز، اتنولوژى اعتبارىلە شايدان دقت برىقظە اوزرىندە براز اصرار ايتىك اىستەرز : اسماعىل حىق بىك «قرەسى» نىك «قرەسى» دن مخفف اولامايە جىقى سويلە يەرك بالىكسردە چىقان «رزم» غزىتە سنك «۱۳۳۹ تموز» تارىخىلى برىمقالە سنى خلاصە ايدىيور . «حاجى بىكتاش ولى» ولايتنامە سىنە استناد ايدەن اومقالە يە كورە ، موغول استىلاسىندە اورتە آناطولىدە قىرشەرنە وبالحاصە «صولوچە اوبوك» دە اوتوران چىنى طائىفەسى، بىككارى «قرە ايدى» ايله آيدىن ايلنە كوچمىشلىر؛ «قرەسى» آدى بو «قرە ايدى» دن مخفف ايمىش [ص ۷۲ و ۷۶] . فى الحقىقە، «حاجى بىكتاش» ولايتنامە سىندە، حاجى بىكتاشىك ورودى صىراسىندە «صولوچە قرە اوبوك» جوارىندە «چىنى» قىبىلە سنك بولوندىنى و «يونس مقرى» آدىلى براولولى اولدىنى ذكر ايدىلەر . لىكن بوكا ئايد نە باشقا برى تفصىلات ، نە دە موغول استىلاسى اوزرىنە «آيدىن» طرفلرىنە مهاجرت حكايەسى موجوددر . اويلە آكلاشىليور كە بو مقاله يى يازان ذات ، بزم «آناطولىدە اسلامىت» عنوانى برىجى مقاله مزىدە كى [ادىيات فا كولىتەسى مجموعەسى ، سنە ۲ ، صاى ۴ ، ايلول ۱۳۲۸ ، ص ۳۰۸] معلوماتى آلمىش واونى كندى تصورىنە كورە ترىك ايتىشىدر . بزاورادە دىمشىك كە : [بزه كورە «سەوانەلى بدرالدىن» قىامندە «دوبروچە» دە موجودىتى كوردىكمز باطنى المذەب توركلر ، ۶۶۲ دە «صارى صالتق» معىتندە اورايە كىدەن و «قرەسى اوغلى عىسى بىك» زمانندە قسىمآ آناطولى يە دونن «بابا اسحق» طرفدارلىرىنىك بقاياسى اولدىنى كى ، آيدىن ايلندە «بايزىد پاشا» ايله حزب ايدەن آتشىن و متعصب توركلردە مؤخرآ آيدىن ايلنە هجرت ايمىش بابائى توركلرىنىك حفىدلر يدر . كىذلك بوكونىكى تىختە جىلر ، چىنىلر ، داها دوغروسى بوتون آناطولى قىزىلباشلىرى دە بونلردن - يعنى بواسكى بابائى بقیه لر ندىن - عبارتدر] . عىن مقاله دە «چىنىلر» حقىندە براز اىضاحات وىرىلش اولدىنى كى ، مؤخرآ توزكىات مجموعە سنك ايلك صايسىندە دە . آناطولىدە كى «چىنىلر» حقىندە داها اطرافلى معلومات نىشرايدىلشدر [اوغوز اتنولوژىستە

عائد تاریخی نوظلر ، ص ۲۰۶ - ۲۰۹] . ایشته اسماعیل حقی بکلک کتابنده « چینیلر » ه
عائد ویریلن معلوماتک بوصورتله تصحیح ایدیللمسی، وقرهسی امارتنک چینی عشرتی رئیسی
« قره ایدی » طرفدن تأسیس ایدیلدیکی طرزنده کی خیالی و اویدورمه روایتله رویریللمهسی
ایجاب ایدمردی . بزومقاله مزده ساده جه بوکونکی بالیکسر وازمیر « چینی » لرینک، عیسی
بک زماننده « آنچه خلیل » قومانداسنده دون بابائی تورکمنلرینک احفادی اولدیغنی سویله مشدک .
برده « مورتان »، ییزانس منبعلرینه استناداً، قرهسی بکلکنک ، عثمانلی مورخرلرینک
کوستردکلرندن براز فضلهمتداد ایتدیکنی و بو طائله به منسوب بر « سلیمان » ک ۱۳۴۳ میلادیده
هنوز موجودیتنی سویله یرک ، آنجاق ۱۳۴۵ سنه سنه دوغرو قره سینک عثمانلی ملکنه
ادخال ایدیلدیکنی ادعا ایدمردک ، « خلیل ادهم بک » هر نه دنسه بوندن بحث ایتمه مکده در

ص ۲۷۹ — آیمیرن اوغوللمری . بونلر حقنده « افلاکی مناقبی » نده چوق شایان
دقت بعض معلوماته تصادف ایدیلکده درکک، بومعلومات، بومارات حقنده بیلینن شیرلی همان
تماماً دیکشدره جک برماهیتده در [۱] : « چلبی امیر طارف بن سلطان ولد » [ولادت ۶۷۰ -
مشیختی ۷۱۲ - وفاتی ۷۱۹] ابتدا « برکی » شهرینه کیتدیکی زمان « مبارزالدین محمد بک ولد
آیدین » هنوز او حوالی نی تمامیله بدضطنه کچر مه مشدی؛ معیتنده برمقداری سواری و برمقداری
پیاده اولمق اوزره کوچوک بر قوت واردی؛ و کندیسیده « کر میان » بکی « علی شیر اوغلی » نک
« سو باشی » لرنندی . بر آقشام چلبی نی زیارت ایدمردک معنوی برهمتمده بولونماسنی نیاز
ایتدی . چلبی اوکا چوماغنی ویره رک بونکله دشمنلر نی تدمیر ایتمه سنی و جناب حقک اوکا
و طائله سنه ظفرلر و مملکتلر ویره جکنی سویله دی . « محمد بک » ده چوماغنی باشنه قویه رق کندی
نفسنی اونکله و دین دشمنلر نی ده کندی چوماغیله قهر ایدمردکی جوانی ویردی . حقیقتاً
بوتبشیرات تأید ایتدی . اونک بوتون چوجوقلری درویش و غازی اولدیلر . « سلطان ولد » ده

[۱] « چون حضرت چلبی عظم الله ذکره بار اول بشهر برکی رسیده، هنوز مبارزالدین محمد ولد
آیدین رحمة الله فتح آن ولایت و توابع آن نکرده ، از سوباشیان ولد علی شیر بود . شی برخاست
و زیارت حضرت چلبی آمده ، سر نهاد و تواضع عظیم نمود، مطالب فتح و نصرت و دولت غیبی
شد . هاناکه حضرت چلبی چوماق خود را بخدمت کور داده؛ فرمود که: هر که از توسر کشد و کردن نهد
و کرزی نماید بدین چوماق سرش را بکوب ؛ و بدانک بعدالایوم این ولایت و چندین ولایت دیگر
از ولایت خداوند کارترا حاصل خواهد شدن... الخ » [دارالفنون یازمه لری، ۸۵۸ ، ورق ۱۸۳ آ] .

محمد بکه فوق العاده التفات ایدرک، اونی «بزم سوباشیمز» دییه ذکر ایدیور، «سلطان الغزاة» لقبی وریور، موغول و تورک امیرلرینک یاننده دائماً اونی مدح ایدیوردی [۱]. «محمد بک» دخی اوکا هر سنه هدیله کونده زردی [قله مان هو آر، افلاکی ترجمه سی، ج ۲، ص ۳۹۱ - ۳۹۲]. آیدین اوغوللری وعمومیتله آناطولی تاریخی حقنده چوق اسکی و قیمتلی بر تاریخی منبع اولان و بوسلا له نک مولویلرله صمیمی مناسباتی دولایسیله معلوماتنک وثوقندن شبهه ایدیله مهین «افلاکی دده» نک بوققره سی، بومارتک مبادیسی حقنده کی معلوماتنزی کاملاً ده کیشدر مکده در:

اولا: بومارتک مؤسی، «منجم باشی» نک مهم بر صورتده سویله دیکی کبی «امیر السواحل آیدین بک» دکل، ابتدا کرمان اوغلی «یعقوب بک» ه تابع بر «سوباشی» اولان «مبارزالدین محمد بک» در؛ و «محمد بک» ظن اولوندی کبی ۷۳۴ سنه سنده دکل، «سلطان ولد» ک سنه وفاتی اولان ۷۱۲ دن اول بومارتی تأسیس ایشدر. توحید بک، «آیدین اوغوللری» حقنده کی مقاله سنده «اولیا چلی» دن تقلاً «برکی» ده کی اسکی جامعله جامعک صاغ یان قاپیسی اوکنده کی تره نک کتابه لرینی نقل ایدیور. برنجی کتابه ۷۰۷ تاریخی اولوب «فتح المعبد بنصر الله فی ایام دولت الامیر الکبیر الغازی فی سبیل الله تعالی محمد بن آیدین»، ایکنجی کتابه ایسه ۷۳۴ تاریخی اولوب ینه «امیر کبیر العالم المجاهد المرابط ابوالخیرات السلطان الغزات مبارز الدولت والدين محمد شاه بن آیدین» نامنه در. توحید بک، «اولیا چلی» نک بوپک دوغرو معلوماتی، هیچ بر سبیه استناد ایتمکسزین - صرف منجم باشینک روایتله تألیف ایچون - تصحیح ایدرک هر ایکی کتابه نک ده «آیدین شاه بن محمد» نامنه اولماسی لازم کله جکنی سویله مکده در. حالبوکه «افلاکی» نک افاده سیله بو کتابه لر پک کوزهل تطابق ایتمکده و حتی بر برینی اتمام و اکل ایله مکده در. ایکنجی کتابه ده محمد بکه ویریلن «مبارزالدوله والدين» لقبیه «افلاکی» ده کی «مبارزالدین» لقبنک تطابق ده پک صریحدر. آ کلاشیلورکه «محمد بک» داها «۷۰۷» ده «امیر کبیر» و «غازی» لقب لرینی آ لارق کندیسینی «مؤسس دولت»

[۱] «حضرت سلطان ولد قدس الله سره العزیز محمد بک ولد آیدین را صو باشی ماخواندی و در حق او عنایتهای عظیم فرمودی سلطان الغزاة کفتی و در میان امراء مغل و ترک مدح او کردی و ترغیب دادی که شجاعت و سخاوت و مردی را از و کسب کنیید. و آن یکانه نیز سال بسال چندین تحف غریب بحضرت ایشان ارسال کردی و استمداد همت و عنایت خواستی و در محافظت عهود مردان مردانه ثبات نمودی . . . الخ» [عین نسخه، ورق ۱۸۳ آ].

عند ایتمش ، مؤخر آنفوذ و قوتی آرتدقین سوکرا: « سلطان الغزات، مبارزالدولة والدين »
 کبی داها یوکسک عنوانر استعمالنده تردد ایتمه مشدر ؛ ۷۰۷ ده کی متواضعانه لقبان ،
 کندیلرندن داها پک بیکی آریلدیغی کر میانیلیری تحریک ایتمه مک مقصدینه عطف اولونه بیلیر [۱].
 هن حالده بو امارتک تأسسنی ۷۰۷ دن بر ازداها اوله ارجاع ایتک لازمه ده ، شیمندیلک
 بونک قطعیتله تثبیتی امکانسزدر . « ابن بطوطه » نک ، محمد بکک ورع و تقواسی حقنده کی
 افاده لری ده « افلاکی » بی تأیید ایتکده در . کذلک « مسالک الابصار » ده و اوندن تقلاً
 « صبح الاعشی » ده ده « برکی » - طبق « افلاکی » ده اولدیغی کبی - « محمد بن آیدین » بکک
 مملکتی اولارق کوستریلیر .

افلاکی مناقبده « بهاء الدین اومور پاشا » حقنده ده براز معلومات وارد [۲] : اومور
 پاشا دکز جنک لرنده مشکل بر موقعه دوشدیکی زمان دالغار اوزرنده « مولانا جلال الدین
 رومی » نک یورودیکنی و کندی کیسی طوتوب فلاکتدن قورتاردیغی کورورمش . بر
 جوق دفعه لر کافر لره حرب اثناسنده « امیر عارف چلبی » نک میدانه چیقوب اولری
 مغلوب ایتدیکنی مشاهدده ایتمش . بو صورتله شهادته قدر نام و کامل بر ایا ناله مجادلادن
 کری دورمامش [هو آر ترجمه سی ج ۲ ، ص ۳۹۲ - ۳۹۳] . « ابن بطوطه » ، محمد
 بکک « اومور ، خضر ، سلیمان » آدی اوچ چوجوغی اولوب بونلردن « سلیمان » ک
 « منتشا اوغلی اورخان » ک دامادی اولدیغی ، حتی زیارتی اثناسنده قاین پدیری زردینه فرار
 ایتمش بولوندیغی سویلز ؛ و « خضر » ک « آیانلوغ » ده ، « اومور » کده « از میر » ده حکمران
 بولوندیغی و کندیلرینی اورالرده زیارت ایتدیکنی آ کلاتیر [شریف پاشا ترجمه سی ،
 ج ۱ ، ص ۳۳۰ - ۳۳۷] . ایشته « ابن بطوطه » نک بومعلوماتیه « قانتا کوزدن » ک « محمد » ک

[۱] ینه « افلاکی مناقبی » ند کی برفقره بزه « آیدین اوغلو » نک یعنی « مبارزالدین محمد بکک » ک
 دامادی « امیر سعد الدین مبارک قابض » ک کر میان اوردوسی سو بائیمی اولدیغی کوستر مکده درکه ،
 بوده بو امارتک کر میانیلردن آریلق صورتیه شکل ایتدیکنی ، و مبادیده ، بو عائله نک اونلره پک صبیق
 رابطه لری اولدیغی آ کلاتیر [هو آر ترجمه سی ج ۲ ، ص ۲۸۹] . بوروا بطه نظر آ ، کر میان اوغلی ایکنجی
 یعقوب بکک آنا جهتندن بو بوک باباسی اولان « اومور بک » ک [خلیل ادهم ، غربی آناطولیده
 سلجوقیلرک وارثلری ، ص ۲۵] دخی آیدین اوغلی مشهور « اومور » بک اولدیغی قوتله تخمین ایدیه بیلیرز .
 [۲] « افلاکی » ، اومور بک حقنده عینا شو صفتلری قولالیر : « ملک الامر اقدوه الابطال
 جزء ثانی غازی ربانی بهاء الدین اومور پاشا » [عین نسخه ، ورق ۱۸۳ آ] .

چو جو قلمی حقیقه کی افاده سنی برزیه تماماً تطابق ایتدیکنندن ، « عیسی بک » ی « خلیل ادم » بک قبول ایتدیکی وجهله « اومور » ک فارده شی دکل ، توحید بکک و « نجیب عاصم - محمدعارف » بکک افاده لری وجهله اوغلی اولارق قبول ایتک غالباً داها دوغرو اولاجقدر . فی الحقیقه « توحید بک » ، « مسکوکات قدیمه اسلامیة قاتالوغی » نده ، « آیاتلوغ » ده کی « عیسی بک جامعی » کتابه سنه کوره اونی - منجم باشینک ده قبولی وجهله - محمد بکک اوغلی اولارق کوسترمشسه ده [ص ۳۷۴] ، مؤخرآ « تاریخ انجمنی مجموعہ سی » نده نشر ایتدیکی مونوغرافیده بو اسکی نقطه نظرندن واز کچهرک اومور بکک اوغلی اولارق قید ایتشد [جزؤ ۱۰ ، ۱۳۲۷ ، ص ۶۲۳] . « اومور بک » ک متادی محادلرله کچن دغدغہ لی حیاتنده بیله علوم و ادبیاتی حمایه ایتدیکی ، « قول مسعود » اسمنده بر تورک مؤلفنه « کلیله و دمنه » بی ترجمه ایتدیرمه سیله ثابتدر [۱] .

[۱] بو ترجمه نک برنسخه سی لاله لی کتبخانه سنده ۱۸۹۷ نومروده مقیددرکه ، « دو قوتور وورتان » اخیراً نشر ایتدیکی « سهیل و نوبهار » مقدمه سنده بوندن بحث ایتشد [ص ۱۱] . حالبوکه بونک دیگر برنسخه سی ده « بودله یه ن » کتبخانه سنده بولومقدده درکه ، ابتدا « أنه » آلتنجی بین الملل مستشرقلر قونفره سنده بونسخه نک موجودیتی میدانه چیقارمشدی [تفصیلات ایچون : بروقه مان ، اسلام آنسیقلوبه دیسی ، « کلیله و دمنه » ماده سنده] . ترجمه ده کی شوکوچوک فقره ، بو اثرک هنوز محمد بکک صاغلغنده و « اومور بک » داها کنج ایکن یازیلدیغی کوسترمکده اولدیغی کبی ، بوراده اوکاویریلن « پاشا » لقی ده معنیداردر : « اوندن صکره خداوندکار و خداوندکار زاده جهان حسب نسب زمان المؤید من الرحمن جوان جوان بخت پاشای کامران امور بن محمد بن ایدین اعلی الله شانه اشارتیه بن ضعیف نجیف دعاج قول مسعود طات دولدن ترکیا دندردم تنکر توفیق برله تمام ایلدم والله اعلم بالصواب » . یته دیگر برینده اومور پاشاده « عدل و سیاست ، کرم و شفقت ، احسان و مروت » مجتمع اولدیغی سویله یه رنک اوکا آیرنجی برقصیده ده یازارکه ، بوتون بونلر ، برطرفدن اثرک زمان ترجمه سنی دیگر طرفدن اومور بکک داها هنوز کنج ایکن بالفعل همدکت اداره سنده بولوندیغی آکلاتیر . « کلیله و دمنه » مترجمی « قول مسعود » ایله « سهیل و نوبهار » ناظمی « مسعود » ک بوسوتون باشقا شخصیتلر اولدیغی ، بو ایکی اثرک زمان تحریری آراسنده کی سنه لک چوقلغی ده کوسترمکده در . طبیب حاجی پاشانک « شفاء الاسقام ودواء الآلام » نامیه ۷۸۲ ده آیاتلوغده تألیف ایتدیکی عربجه اثرده آیدین اوغلو « عیسی بن محمد بک » نامنده در [کشف الظنون ، بولاق طبعی ، ج ۱ ، ص ۴۹۷] ، مؤلف یازیسيله نسخہ سی اندرونده احمد ناک کتبخانه سنده : عثمان شوقی ، تورک طبابتی تاریخی ، ص ۱۵۶ . — « شقایق نعمانیه » ترجمه سنده (ج ۱ ، ص ۷۴) بونک آیدین اوغلی محمد بک نامنه تألیف ایدلیکی ، کندک عثمان شوقی بکک کتایبده ده « منتخب الشفا » نک « شفاء الاسقام » دن خلاصه محمد بک نامنه تورکجه یازیلدیغی ، و حاجی پاشانک آیدین اوغلو محمد بکک تشویقیله « برکی » یه عنیمتله تألیفات و تدریساته باشلا دیغی یازیلورسه ده ، بک قولایقله آکلا شیلیرکه ، یا کلیشدر . بو ، « محمد بک » دکل ، اونک اوغلی

آیدین اوغوللردن بحث ایدن سائرتورك مؤلفلری کبی خلیل ادهم بک ده «خضر بک» دین هیچ بحث ایتمور و حکمدارلر صیراسنده اونی کوسترمیور . حالبوکه، داها باباسنک حیاتنده « آیانلوغ » ده حکومت سورن و قارده شیهه مشترکاً واسع مقیاسده حرکات بحریه ده بولونان « خضر بک » ، بویوک قارده شی اولدینی تخمین ایدیله بیلن « اومور » ک شهادتندن سوکرا ، بوغانلنک اللمسن و شهبه سز ال ک قوتلی رکنی ایدی . اوکا تابع اولان « Altolugo » یعنی اسکی « افهس : آیانلوغ » شهری برنجی صنف بر تجارت یری اولماقده برابر ، « ازمیر » دن چوق داها ایشلک بر اخراجات و ادخالات مرکزی اولدینی جهته « خضر بک » ه کافی بر واردات کتیریوردی . دوچار اولدقاری بویوک بحری مغلوبیتلردن و قارده شنک شهادتندن سوکرا ، « خضر بک » ، کندیلرینه قارشى حرکت ایدن « مقدس اتفاق » ک رئیسى صفتيله « پاپا » یه بر سفارت هیئتی کونده ررک صلح ایسته دی : یالکز کندیسنک دکل قارده شنک کیمیلرینده تعطیل فعالیته سوق وحتی « پاپا » ایستهرسه احما ایده جکنی ، قورصانلعه معاونت شوبله دورسون ، تورک طوپراقلرنده کی خریستیانلرک و خریستیان کیمیلرله کیده ن تورکلرک جان و مالی ده تکفل ایله جکنی وعد ایدیوردی . خریستیانلر حقنده بعض قایتولاسیونلری ، سوکرا ، کندیسنه عائد اسکالرک کومروک وارداتی نصفنک متفقلره ویریله سی کبی چوق آغیر شرطلری احتوا ایدن بو (۱۸ آغستوس ۱۳۱۸) تاریخلی معاهده ، نهایت پاپا طرفندن قبول و تصدیق ایدیلدی [ههید ، قرون وسطاده شرق تجارتی تاریخی ، ج ۲ ، ص ۵۴۳] . بوراده آیدین اوغوللرینک خریستیان دولتله مناسبات سیاسیه واقصادیه سی حقنده اوزون تفصیلاته کیریشه جک دکلز ؛ یالکز بو ایضاحاتک بیله « خضر » ی « اومور » دن سوکرا بو امارتک حکمداری صایمغه کافی بر دلیل اولدینی قناعتنده یز . قارده شنک وفاتيله اوغلی « عیسی » بک انتقال ایدن قوای بحریه یه ده شامل بویله رسمی بر معاهده عقد ایتمه سی ، بونی کمال قطعیتله کوستره بیلیر . باباسنک یرینه کچن « عیسی بک » عمجه سنی دولتک اصل بویوک رئیسى عدایمه سه یدی ، شهبه سز ، بو قدر آغیر شرائطی حاوی بر معاهده نی قبول ایتمه جکدی . هر حالده « عیسی بک » آنجاک « خضر » ک وفاتندن سوکرا

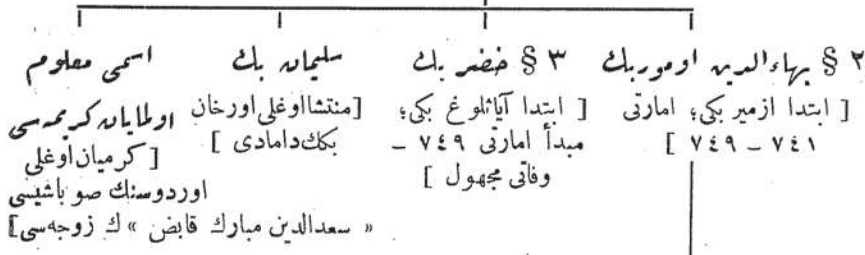
عیسی بکدر] . کذلک ، « ۷۸۰ » ده وفات ایدن « شیخ شهاب الدین سیواسی » نکده - مرشدی اولان « زین الدین خوافی » خلیفه لرندن « شیخ محمد » له بر لکده - آیانلوغه کیده رک آیدین اوغلندن حرمت و رعایت کوردیکنی و اوراده . توطن ایتدیکنی بیلوروز [شقایق ترجمه سی ، ج ۱ ، ص ۵۵] .

بوامارتىك اك بويوك عضوى موقىنى قازانمش اولاجقدر [۱]. بوتون بوايضاحاتدن صوكرا، آيدىن اوغوللرى سلسلە نامە سنك ايلك قىسمى - خليل بىكك كىتابىندە كى سلسلە يى تەدىلا - شىمدىلك شو شىكلە قوعىق جىجورىتندە يز :

آيبى بىك

§ ۱ مبارزالدوله والدىبە محمد بىك

[مركزى : بركى ؛ مېدا امارتى ۷۰۷ دن اول - وفاتى ۷۴۱]

اسمى ججهول كىر بىسى

§ ۴ عىسى بىك

[۷۴۹ دە باباسىك يىرىنە كىمكلە برابر، خىزىرىك وفاتىدن صوكرا مېدا [كرميان اوغلى محمد بىكك زوجهسى امارتى ججهولدر. وفاتى ۷۹۳ ؛ بوتارىخىدن ۸۰۵ ە قدر فاصىلە حكومتدر] واىكىنجى يعقوبك والدهسى]

ص ۲۸۳ - منتشا اوغوللرى . بونلر حقىندە كى قىسمىدە ، بعض كىتابلره نظراً بو سلالەتك ايلك جىكمدارلردن اولماسى لازم كىن « مسعود » و « ابلىستان » اسملىرى حقىندە هىچ معلومات اولمادىنى سويلەنمىكدەدر. فى الحقىقه بو طائىلەك منشأى مسئلەسى هنوز لا يقىبه حل ايدىلەمە مشدر. بونلر كى جدا كىرلى عدايدىلن « بهاءالدىن » كى ، « جىرى حادىثەسى » دىبە

[۱] خليل ادهم بىك رسالەك متنندە عىسى بىكك وفاتى (۷۹۲ - ۱۳۹۰) سنە سنندە كوستردىكى حالده ، اونى تعقيب ايدەن صحىفەدە كى سلسلە نامەدە بلا تىصرىح (۷۹۳ - ۱۳۹۱) تارىخىنى قبول ايدىيور كە ، بو تخالفك سىبىنى آكلایمادىق . بو هى حالده بر ذهول اثرى اولمایددر .

مغروف وقعه اتناسنده قارامان اوغلی محمد بک طرفندن شهید ایدیلن « ملک السواحل حاجی بهاءالدین » اولدینی قبول ایدیلرسه - که احمد توحید بکک بو نقطه نظری خلیل ادهم بکده قبول ایشدر - بوتقدیرده ، اونک « چلی کامران » آدی بر اوغلی اولدینی « صدر متطبب » لقبیه مشهور « زکی الدین ابوبکر قونوی » نک منشآتده موجود بر تعزیتنامه دن آ کلا یورز . بهاءالدینه دوغرو دن دوغرو به انتسابی اولان « زکی الدین » ک ، بو حادثه مناسبتیه یالکز « چلی کامران » تعزیتنامه یازمه سی و اونک باشقا چو چو قلدن هیچ بحث ایتمه مه سی ، اولدجه شایان دقتدر . بوکا نظراً بویکی « بهاءالدین » ک ایکی آیری شخص اولماسی احتمالی ده قولایمجر دایدیله مز . بیزانسلیلرک بز بهیلدردکری کاسکی منتشا حکمداری ، ایلک « پاله اولوغلر » زماننده « اسکی آیدین Tralles » ی ضبط و تخریب ایدن « Salpakis » آدی بکدر . روم تلفظنه اویدورولمش اولان بوغریب اسمده « ابستان » ک بر شکل محرفی بولق عیجا قابلمیدر ؟ بو خصوصه صریح برشی سوبله به میورز . بونلره عائد اسکی کتابه لرده « مسعود » ک باباسی اکثریا « ابستان » اولارق کوستردیکی حلاله ، یالکز بر کتابه ده « مسعود » ک باباسی « منتشا » و اونک باباسی « ابستان » اولارق تصریح ایدیلورکه ، توحید بک بونک بر اثر سهوا اولدینی و « مسعود » ایله « منتشا » نک بر شخصک ایکی اسمی اولاجنی قناعتنده در [تاریخ انجمنی مجموعه سی ، ۱۸ ، ۱۳۲۸ ، ص ۱۱۵۲] . حالبوکه « افلاکی منافی » نده « امیر عارف چلی » نک « ولد منتشا مسعود بک » زدیسه کیده رک کرامت کوستردیکی و بونک اوزرینه کرک اونک کرک سوکی اوغلی « شجاع الدین اورخان بک » ک و بر جوق رجال و اهلینک اوکا انتساب ایتدیکی یازیلدیر [هوآر ترجمه سی ، ج ۲ ، ص ۳۱۶] . « مسعود » ک « ولد منتشا » اولدینی کوسترنه بوقیده نظراً ، احمد توحید بکک طرز تأویلی بر طرز ایدیلک و کتابه ده کی « مسعود بن منتشا بن ابستان » قیدینک صحتی قبول اولونمق ضروریدر . چلی عارفک بوسیاختی هر حالده ۷۱۹ دن اول اولاجنی جهته ، « مسعود » بکک زمان حکومتی ده تقریبی اولارق میدانه چیمقدده در . « ابن بطوطه » نک میلأسده کوروشدیکی و اورایه ایکی میل مسافه ده کائن « بحین : بارجین » شهرنده سرایی اولدینی سوبله دیکی [شریف پاشا ترجمه سی ، ج ۱ ، ص ۳۲۲] « شجاع الدین اورخان بک » ک نامی میلأسده ۷۳۰ تاریخی بر کتابه ده « الامیر الکبیر شجاع الدوله و الدین ارخان بک » شکلنده کورمکده بز . « افلاکی » و « ابن بطوطه » ایله بو کتابه ده کی عنوانلرک توافق شایان دقتدر . « ابن بطوطه » ، « مغله » ده اورخانک اوغلی « ابراهیم » بکده کوروشمشدر که ، بونکده داها باباسنک حیاتنده - آناطولی بککرنده معتاد اولدینی وجهله - اوراده حکومت ایلهدیکی و - « میلأس » ده کی « اولو جامع » کتابه سنه نظر آسبله مه دیکمز بر تاریخده شهیداً ارتحال

ایتدیکی آکلاشیلور . اسکی « میلهت » خرابهسی اوزرنده یوکسه لن « بالاط : Palatia » کچی مهم برادخالات و اخراجات مرکزینه و همان بوتون اسکی « قازیا » قطعه سنه مالک اولان منتشا بککرینک و نه دیکلیله مناسبات سیاسییه و اقتصادیسی خقنده « ههید » ک مشهور اثرنده قیمتی معلومات واردر [قرون وسطاده شرق تجارنی تاریخی ، ج ۲ ، ص ۵۳۵ ، ۵۴۴ و متعاقب] . هجری سکرنجی عصرک ایکنجی نصفندن اعتبار آ یعنی آیدین اوغوللرینک انخطاطندن صوکر ا بونلرک قوتله ندکری ، میلادی ۱۳۵۰ ده بالاطده ازمیره قارشی بر تعرض حاضر لغنده بولونمه لرئ مناسبتیه و نه دیکلیله تلاشدن ، و « احمدغازی » کتابه لرنده کی مغرورانه عنوانلرندن آ کلاشیلور . منتشا بککرینک ملی لسانلرینه ده اهمیت و بردکرنی ، بونلردن محمد بکک « محمودابن محمد البرجینی » یه فارسیدن ترجمه ایتدیردیکی « بازنامه » دن آ کلاپورزکه ، میلانده کی « آمبروزیانا » کتبخانه سننده یکانه نسخه سی بولونان بو اثری « هامهر » ۱۸۴۰ ده آلمانجه ترجمه سیله برابر نشر ایتشدن .

صاحبی بهاء الدیمه

[۶۷۶ ده شهید]

صاحبی طبرانی
[زکی الدین منشأئنده]

ایستانه

منتشا (علی)

[علی اسمی شکاریده موجوددر]

§ ۱ مسعود بک

[۷۱۹ دن اول امارنده بولونیوردی]

§ ۲ شجاع الدیمه ارزخانه بک

[۷۳۰ دن اول امارنده بولونیوردی]

§ ۳ ابراهیم بک

[۷۴۵ - ۷۵۰ سنه لرئ آراسنده شهید اولشدن]

§ ۵ محمد بک

[۷۸۶ تاریخی سکسی واردر]

§ ۴ تاج الدیمه احمدغازی

[امارتی اولیا چلی به کوره ۷۵۵ و یاداها اول - وقائی ۷۹۳]

ص ۲۸۶ — نکه اورغوللری . بونلردن بحث اولونورکن، بونلرک خوارزم و سرخسن جوارنده مسکون بر تورکن عشرتک شعبه سی اولدقلری سویله نیور . بنده تامایله بو قناعتدهیم . آناطولی تاریخک تنوری ایچون مطلقا اتنولوژیک خصوصیتلرده نظر اعتباره آلمق ضروریدر؛ توریات مجموعه سنک ایلك جلدنده « اوغوز اتنولوژیسنه دائر تاریخی نوظلر » نامیله نشره باشلادیغ تجریبه ، صرف بو مقصدله یازیلشدر .

ص ۲۸۹ — صید اورغوللری . بونلره عائد، ۱۳۳۰ سنه مالیه سنه مخصوص اولمق اوزره بر آراق باصیلوب هر نه دنسه اكمال ونشر اولونامایان — «قونیه ولایتی سالنامه سی» نده چوق مهم برکتابه واردر . «ا کردیر» قصبه سنده حمید اورغوللردن «دوندار بک» طرفندن دائر آمدار جسم طاشلردن صورت متینه ده یاپیلش و نقوش خنجر ایله مزین بر مدرسسه وارمش و بو مدرسسه نك حویلسنه ناظر و برکمر اوستنده کی طاشده شوکتابه او قونیورمش : (امر الامیر الکبیر الاسفهلای [اسفهلای] المؤید المظفر الحسیب النسیب محرر الاطراف ملک الامرا الاعظم فلك الدولة والدين عامل الاسلام والمسلمین دنداز بن الیاس بن الحمید اعز الله انصاره وضاعف اقتداره بوضع هدی المدینه المبارکه و اشار بعمارتها فی سنه احدی و سبعمایه دام بیضاء مالکها معموراً) . بو مدرسسه قارشیسنده دوندار بکک برادری «خضربک» طرفندن بنا ایدیلش برجامع ، و هر ایکی بنا آراسنده واقع ایکی مترو عرضنده برکمر اوزرنده برمناره وارمش که ، بوکمرک آلتندن سهولتله مرور و عبور ممکن ایمش [ص ۵۹۴] . باشدن باشه ترتیب سهولتله مالامال اولان بو اثرده کی بوکتابه نك نه قدر دوغرو اولدینی محتاج تأمل ایسه ده ، هر حالده « ۷۰۱ » تاریخی و بالخاصه « فلك الدولة والدين دندار بن الیاس بن حمید » قیدی شایان دقتدر . « ۷۰۱ » تاریخده « دندار بک » ک برحیات اولدینی مسئله سی ، الله موجود و ثائق ایله اصلا تعارض ایتمه چکی کی ، حمید بکک اوغلی دکل طورونی اولماسی ده پک اعلا قبول اولونه بیلیر . خصوصی کتبخانه مزده موجود « مناقب سلطان المحققین قطب العارفين شیخ سلطان محمد چلی ابن الشیخ پیری محمد خوبی » نام یازمه مناقب رساله سنده ، « شیخ الاسلام بردعی » نك اثنای حجه « حمید اوغلو خضربک » ایله کوروشه نك اونك دعوتی . اوزرینه « سمرقنده » ی براقه رق « ا کردیر » خارچنده « یازله » به کلدیکی و « خضربک » طرفندن اوکا بویوک برز اویه ، باغ و باغچه لر و صومعه لر یاپیلدینی محرردر . اونك دامادی و خلیفه سی « پیری محمد خوبی » نك و چو قورینک او حوالیده اوزون مدت اجرای نفوذایتدکلزی معلومدر .

خضر بکک حجه کیتدیگی حقنده هیج بر معلوماًمز یوقسهده ، حمید اوغوللری حقنده کی معلوماًک آزلغنه بناءً مناقب مجموعه سنده کی بوخبری ده اهل ایتمک ایسته مه دک .

ص ۲۹۵ — دکزی بکلری ربا ایناچ ارغوللری . بونلر حقنده « افلاکی مناقبی » نده شایان دقت معلومات واردر اولا : « شجاع الدین ایناچ بک » دن باشلایه رق بوتون « لادیق » حوالیسنده چلبی عارفک برچوق مرید و معتقدلری اولدیغنی اوکره نیورز . ثانیاً : ایناچ بکک « طوغان پاشا » آدی بر برادری اولدیغنی ده خبر آلیورز [هوآر ترجمه سی ، ج ۲ ، ص ۳۲۷] . ینه اوراده « چلبی محمد بک » [ج ۲ ، ص ۳۸۴] اسمنده — حکمدار عائله سنه مناسبتی اولدیغنه ذاهب اولدیغمز — بر ذاتله ، ینه عین عائله دن اولدیغنی تخمین ایتدیگمز « طواس » قلعه سی امیری « شجاع الدین الیاس بک » ی [ج ۲ ، ص ۳۳۱] اوکره نیورز که ، بونلر ده چلبی عارفک مرید و معتقدلر ننددی . سیاسی تاریخی حقنده بک آز معلوماًته مالک اولدیغمز بو قیسه عمرلی بکلک زماننده « لادیق » ده « معرف لادقی ، نقیب اوغلو » کبی شاعرلر یتیشدیکنی ، حتی « ایناچ بک » ک اوغلی « مراد اصلان » بکک امریله تورکجه « فائحه تفسیری » یازیلدیغنی سویله به بیلیرز . دارالفنون کتبخانه سنده ده یازمه بر نسخه سی بولونان بو اثرک ، مقدمه سنده مراد بکک لقبی شویله ذکر اولونمقده در : « خداوند عالمیان پشت پناه اسلامیان خسرو کامکار دین پرور خدادان منبع الجود والفضل والاحسان بدر الاسلام نورالملة والامان ملجأ ضعفاء اهل ایمان چلبی مراد اصلان بن ایناچ بک » . اولدجه صنعتکارانه و عالمانه یازیلش اولان بو کوزول اثرده مولانا تأثیری ده چوق بارزدر که ، بو حال « افلاکی » نک افاده سنی تأیید ایدر . « ایناچ » آدینک — لادیقده کی بر کتبه ده کی طرز قرائتته کوره — بعضیلری طرفندن « تتج » شکنده اوقومعه سی کلناً یا کایشدر ؛ بو ، « یننج = ایناچ » کله سنک فنا یازیلش برشکلندن باشقا برشی اولاماز . « ایناچ » بکک باباسی اولارق ، جهری حادثه سنی متعاقب « کیخسر وئالک » طرفندن « قراحصار » نفی ایدیلن « علی بک » قبول ایدیلیرسه — که توحید بک ، علی بک ، خلیل ادھم بک بو خصوصده متفقدلر — اونک باباسی اولارق ده « کیکاووس ثانی » امراسندن « فخر الدین سیواستوس » ی کوسترمک ؛ لازمدر [احمد توحید ، تاریخ انجمنی مجموعه سی ، ۸۸ ، ص ۳۵۹] . « ابن بطوطه » نک ده زیارت ایتیش اولدیغنی بو امارت حقنده ، « افلاکی دده » نک ویردیگی معلوماًته استناداً شیمدیلک شویله بر سلسله وجوده کتیره بیلیرز :

فخرالدین سیواستوس

[سلطان کیکاووس ثانی امراسندن]

علی بك

طوغانہ یاسا

§ ۱ شجاع البیہ اناج بك

[ابتدای امارتی ۷۱۹ دن چوق اول اولق ایجاب ایدر]
[وفاتنه کلنجه، ۷۳۵ تاریخندن بر از صوگرا اولالیدر]

§ ۲ چلبی مراد اصمردیه بك

[وفاتی ۷۶۳ دن مقدمدر]

§ ۳ اسحور بك به مراد بك

[۷۶۳ تاریخی سکه سی وارد ۷۷۰ ده «دکزی»]
[کر میان بکی «سلیمان شاه بن محمد بك» ه تابع بولونیوردی]

ص ۲۹۶ — قارامان اوغوللری . شیمدی به قدر قارامان اوغوللرینه عائد اذ زنگین
آیغزانی وثیقه لرینی نشر ایدن مؤلف، بومبجثدهده چوق مکمل بر خلاصه وجوده کتیر مشدر .
آناطولی امارت لری تاریخنک بو چوق مهم شعبه سیله اوغراشانلره کوچوک بر یاردیم ایتک
امیدیه، بونرک ایلك مجهول دور لری حقنده بعض مطالعاتده بولونمق ایستورز . اولاً ، تسکه
اوغوللری حقنده سوبله دیکم کبی ، بونرکده تأسسنده « اتنولوژیک » بر عنصر اساسی
آرامق لازمدر : بومقصدله، اسلام آنسیقلو په دیسنه یازدیغ « سالور » ماده سنده ، « قارامانلیر » ک
اونوزلرک « سالور » شعبه سنک « قارامان » بویندن اولدقلرینی ادعا ایتشمک، اخیراً اسلام
آنسیقلو په دیسنه « قارامان اوغوللری » ماده سنی یازان موسیو « قرامه رس » ده بونقطه نظر می
ترجیحاً قبول و ذکر ایتشدنر . « قارامان » بوی حقنده داها مفصل معلومات ایچون باقکنز :
[توریکیات مجموعه سی ، ج ۱ ، ص ۱۹۳ - ۱۹۴ ؛ آناطولیده کی « قارامان » آدلی کویله
دائر تفصیلات ایچون بونسخه مزده ح . نهال بکک مقاله سنه مراجعت] .

قارامان اوغوللرینک مبادیسنه عائد معلومات، مع الاسف، هنوز چوق قاریشیق ومهمدر ؛
خلیل ادهم بك بو خلاصه ده، بویلك قاریشیق دور حقنده «نجیب عاصم - محمدعارف» بکلرک

تاریخچنده کی معلوماته استناد ایله اکتفا ایتمکده و آیریجه بوکا علاوه نوطه جائنده «علی» نك «سلجوقنامه» ترجمه سندن قیصه جه بعض نقللرده بولو نمقده در. حالبوکه انجمنك عثمانلی تاریخچنده داهاز یاده «مختصر ابن بیبی» دن استفاده ایله اکتفا ای دیلش، «آقسرائی» نك بو خصوصده کی یک مهم معلوماتی هر نه دنسه اکثریا اهل اولو نمشدر. بزور اده «شکاری» و «آقسرائی» ایله برابر «عاشق پاشا زاده الوان چلی» نك «بابائیلر مناقبی» حقنده کی اثرندن مستخرج رفقده دن [۱] و «ابن بیبی» نك مفصل نسخه سندن استنباطاً، بو عائله نك مبادیسی برار دهاا تویره چالیشه جغز:

سلطان «برنجی علاءالدین کیقباد» زماننده، «قرالدین ایلی» نامنی آلان ارمنك وحوالیسی ضبط ایلدن کدن صوکر (۶۲۵-۱۲۲۸) اورایه علی الاصول تورکمن عشیرتلی کتیریلوب اسکان ای دیلدی که، بونلر آراسنده «قارامان» بوینه منسوب اولانلر بلکه ده اکثریتی تشکیل ای دیوردی. ایشته بو تورکمنلر ایچندن یتیشن «نوره بن سعدالدین»؛ او آرائق آناطولیده یک زیاده تعمم

[۱] عاشق پاشا زاده «الوان چلی» نك، کندی اجدادی مناقبه عائد خصوصی بر مناقب کتابی یازمش اولدیغنی بیلورز [عاشق پاشا زاده تاریخی مقدمه سی، یخ، پارس ملی کتبخانه سنده کی بر آردن نقلاً]. خصوصی کتبخانه مزنده کی آنونیم بر «تواریخ آل عثمان» نسخه سنده، ینه عین مناقب کتابندن نقلاً، قارامانلیرک «بابائیلر» له مناسبتی حقنده شو ایضاحات واردر: «مکر برکیجه سلطان غیاث الدینی قولاری دیلدیلر. اوغلی و قزی قالدی. بابایلر (تیلر) دن مخلص پاشا بر سبیله پادشاه اولدی. بابایلری قرنلردن انتقام ال بابایلری قرنلشکردن کیم وارسه هپ قاجدن کچردی. قرق کون بعضیلری ایدر آلتی آی بکلک ایتدی. آندن صکره کندولرک خلیفه لرندن کوره قاضی (نوره صوفی اولاجق) دیرلردی. ایچ ایله خلیفه اولشدی. مکر کوره قاضنک (نوره صوفی) بش یاشنده بر اوغلی قالمشدی. آدنه قرمان دیرلردی. مخلص پاشا اول قرمان ادلو اوغلانی تخته کچوردی، پادشاه ایلدی و نفس ایذب ایتدی: بنوک نسلی بو ولایتی طوته، پادشاه اوله، ددی. قرمان ددکاری نك سببی بودر. قرمان تخته کچدکده هجرتک ۶۸۷». بوروایت خیرالله افندی تاریخچنده - مختلف منبعلردن نقلاً - موجوددر [ج ۱، ص ۱۱۷ ده ۶۸۰ دن اول اولارق - ج ۲، ص ۵۹ ده ۷۰۰ وقایعندن صوکر -]. بومعلومات شقایق ترجمه سنده واردر: ج ۱، ص ۲۲ - ۲۳]. خیرالله افندی، کتابنک اوچینچی جلدنده، بوتون بو قاریشیق معلوماته «هزارفن» ک «جنابی» دن مقتبس روایتی ده مزج ایده رک: «اشبو قرامانلیره بعضیلری بابائیلر دخی دیرلرکه جنکیز فتنه انکیزک شرندن بابا ایلاس ایله کاش برطاقم خراسانلردن نیارتدر» نتیجه سنی چیقاریسور [ص ۱۴ - ۱۵]. قولاندیغی منبعلر حقنده هیچ بر فکر تنقیده مالک اولمایان خیرالله افندی نك بو قاریشیق معلوماتی، شایان اهمیت دکلدر. یاکنز، «الوان چلی» مناقبنک «نوره صوفی» بی بابائی خلیفه لرندن عد ایتمه سی هر حالده شایان دقتدر.

ایدهن «بابائیلر» طریقه انتساب ایده رک اوحوالی تورکنلری اوزرنده دخی برنفوذقازاندی [۱]: بو نفوذ، اوغلی «کریم الدین قارامان» ک او طاغلق حوالیده تزید قدرت و جوارده کی خریستیانلردن ضبط صورتیه توسیع ممالک ایده رک عادتا برنوع مختار اداره قورمه سنه بویوک یاردم ایتدی. (۶۵۴-۱۲۵۶) تاریخنده کی «بایجو» فترتنده «قارامان» وقارده شلرینک بوسبوتون قوت قازاندقلرینی، بونک نتیجه سنده «دردنجی رکن الدین قلیچ آرسلان» ک قارامانه «ارمناک» بکلکنی توجیه ایتدیکنی «ابن بیبی» یازیورکه، بو، برامرواقعک تصدیقندن عبارتدی. مع مافی «رکن الدین» بوسرکس تورکنلرک متبادی غصب و غازتلردن ممنون دکلدی؛ اونلری تادیب مقصدینی بسله مکه برابر بوسارپ وسیاسه نازک ساحده بویوک برحادثه چیقارمامق ایچون ضروری برتحمل کوستریوردی. «ابن بیبی»، بوسیرالرده «قارامان» ک وفات ایده رک، برادری وسلطانک «امیرجاندار» ی «بونسوز = بونکسوز» ک عرض تعظیبات مقصدیه حکمدار تزدینه کلنجه توقیف ایدیلدیکنی وقارامانک هنوز کوچوک اولان چوجوقلرینکده ابتدا «کوله» قلعه سنه کونده ریلدیکنی یازیور. سلجوقنامه ترجمه سنده ایسه، «قارامان» ک قطاع طریقلق

[۱] بوندن اولکی نوظده «نوره صوفی» حقنده «الوان چلی» مناقبنده کی قیدی ذکر ایتشدک. «شکاری» بونی «نورالدین بک» اولارق کوستردیکی حالده، کتابده و تاریخلرده «نوره» اولارق مقیددر. «صوفی» لقبی، اونک اوصیراده آناطولینک هر طرفنه بایلان بابائی خلیقه لرندن اولدیغنی کوستره بیلیر. «تاریخ ملک المؤید» و «تاریخ جنابی» ده واونلردن تقلا «فصول حل وعقد»، «تنقیح التواریخ»، «جامع الدول» و ترجمه سی کبی تاریخلرده، «نوره صوفی» نک ارمی الاصل اولدیغنی روایت ایدیلیرسه ده، بوکا ایناتمی مشکلدیر. چونکه اکر بویله براهدتا مسئله سی اولسه، قارامانلیردن چوق علیهدارانه بحث ایده ن «ابن بیبی» بو حادثه نی مطلق مزیفانه بر صورتده قید ایدردی. حتی «منجم باشی» دخی «جنابی» روایتی ذکر ایله برابر شایان اعتماد صایماز. آیا صوفیه کتبخانه سنده کی مفصل نسخه سنده (نومرو ۲۹۸۵) «ذکر سبب استیلاء قرامانیان و تسلیط جبری واستعلاء او بر سریر سلطنت بدارالملک قونیه جهاالله تعالی» فصلنده بو حادثه دن محقرانه بر صورتده بحث ایده ن «ابن بیبی»، «بابائیلر» حقنده اولدیغنی کبی بونلر حقنده ده «خوارج» صفتی قوللانیر و «قارامان» ک ابتدای حالده «قرالدین ایلی» نده طاغلردن «لارنده» یه کومور طاشیان برتورکن اولدیغنی سویلر. «ابن بیبی» نک بابائیلر حادثه سی حقنده کی تفصیلاتیه قارامان اوغلی محمد بکک قونیه استیلاسی حقنده ویردیکی تفصیلات مقایسه ایدیلیرسه، بویکی حادثه نک ماهیت اعتباریه بربرینه نه قدر بکزه دیکی آکلشیلیر. بومارتک چوق قارا کلکی اولان ایلك تأسس صفحه لرنده بوصوفیانه تأثیراتی نظر اعتباره آلتق لازم اولدیغنی ایلك دفعه «آناطولیده اسلامیت» عنوانی مقاله مزده [ادبیات فاکولته سی مجموعه سی، سنه ۲، صابی ۴، ایلول ۱۳۳۸] ایلری سورمشدک، موسیو «قرامرس» ده «قارامان اوغلو» حقنده اسلام آنسیقوله دیسنه یازدیغنی مقاله ده بونقطه نظری قبول ایدیرور.

ایتمه‌سندن دولایی تحصن ایتدیکی اورمانک احراقی اثناسنده اولدیکی وقیوجی باشی اولان برادری «بونسوز» ک حبس وچو جو قلابینک «کاوله» یه اعزام ایدلیدیکی مقیددر، هاهمه «ایلخانیار تاریخی» نده قارامان اوغلی محمدک ۶۷۷ ده بر اورمانده آغاچلرله برابر محترفاً ترک حیات ایتدیکی رشیدالدینک «جامع التواریخ» ندن تفلاً بیلدیریرکه [خلیل ادهم، قرامان اوغلری حقنده وثائق محکوکه، خصوصی طبع، ص ۶] سلچوقنامه ترجمه‌سنده کی بو اورمانده وفات مسئه‌سنگ بوندن محرف اولدینی قولایجه آکلاشیلور. بز، «ابن بی» نک بو روایتندن زیاده، «آقسرائی» نک بو خصوصی ویردیکی معلوماتی داها دوغرو بولمقده یز :

موغوللرک تحکمی آلتنده قارده‌شیه. مشترکاً اجرای سلطنت ایدن «عزالدین کیکاووس»، «معین‌الدین پروانه» نک تسویلاتیه استانبوله قاجغه مجبور اولارق سلچوقی تختی منحصرأ «رکن‌الدین قیلیچ آرسلان» ه قانجه (۶۶۰ - ۱۲۶۱)، «معین‌الدین پروانه»، موغول و سلچوقی قوتلریله، اوج حوالیسنده کی اغتشاشلری تسکین ایتدی. تام بو اثناده، بلکه کندیلرینک ده عین عاقبتیه اوغرایه جقلریخی حس ایدن ارمانک تورکمن سرکرده‌لری یعنی «قرامان، زین‌الحاج، بونسوز» کندیلرینه طرفدار طویلامق و تشبلیرینه مشروعت ویرمک ایچون، «سلطان عزالدین» طرفدارلنی نامی آلتنده یکرمی بیک زرهللی سواریدن مرکب بر قوتله «قونیه» یه یورودیلر. موغول اوردوسی یا یلاقله داغلمش اولدینی جهتله، «معین‌الدین پروانه» عدداً آز اولان سلچوقی اوردوسیله بونله قارشى چقیدی؛ «کاوله» قلعه‌سی صحراسنده وقوعه کلن قانلی بر محاربه‌ده قارامان تورکری بوزولدیلر؛ اسیرایدیلن «زین‌الحاج» و «بونسوز» قونیه بازارلرنده دولاشدیریلار ق اهلینک تحقیرات و مهاجمانه هدف اولدیلر و برقاچ کون سوکرا قونیه‌نک ایچ قلعه‌قاپوسنه آصیلدیلر. قونیه سرائینک برچندن بونله اوق آتیلوردی. برآز سوکرا بونلری بالخاصه دعوت ایتدکری اتهمیله «نجیب‌الدین مستوفی»، «قوام‌الدین اشهر بن الحمید»، «قاضی لشکر» کی برطاقم قونیه اکبری‌ده قتل اولوندی. «آقسرائی» ده، بونلرک مزارینه نورایندیکی و «زین‌الحاج» ک - خلقدن معروض قالدینی معامله‌لر و اهانتلر دولایسیله - مظهر غفران اولدینی حقنده بعض منقولاتده ذکر ایدلمکده در [۱]. بو ایضاحاتدن، «زین‌الحاج» ک «قارامان» ک قارده‌شی اولدینی و «قارامان» کده بو حادثه‌ده بولمده‌کی آکلاشیلایلیر .

[۱] بوجوق مهم اركه ۷۴ ده «آقسرائی» ده یازیلش بر نسخه‌سی یکی جامع کتبخانه‌سنده ۸۲۷ نومروده، ۷۳۴ ده یته آقسرائده یازیلش ایکنجی بر نسخه‌سی ده آباصوفیه‌ده ۲۱۴۳ نومروده دز . اهمیت فوق‌العاده‌سینه مبنی یوقاریده‌کی وقایعی محتوی پارچه‌یی عیناً نقل ایدیورز :

تورکیات مجموعه‌سی ۲ -

« قارامان » دن سوکرا یرینه اوغلی « محمدبک » کچدی. « ابن خطیر » اونی «ارمنستان سیرلشکری» یاپه رق موغوللره قارشى عصياننده قارامانلیلردن استفاده ایتدی. « ابن بیی » یه کوره بو عصیانک تنکیلندن سوکرا « معین الدین پروانه » قارامانلیلره قارشى بر قوه عسکریه سوق ایتدیسه ده مغلوب اولدی .

بز بو حادثه نك تفرعاتی « آقسرائی » دن اوکرده بیلیمورز : بتپرست موغوللره قارشى مصر سلطاننك ده مظاهرتیه اسلامیتک استخلاصی مقصدیله یاپیش بر حرکت شکلنده

« حوادث روز کارکه در آن سال وزمان (یعنی ۶۶۰) واقع کشت آن بود که از طرف ارمنانک امراء آتراك ناباک وهم قرامان وزین الحاج و بنسوز خروج کردند و بایست هزار سوار جوشن و برنجکم هواداری سلطان عزالدین بر محاربت سلطان بر سر قونیه آمدند و چون لشکر مغول بمقام بیلاق متفرق شده رفته بودند فرصت یافتند و سوداء فتح قونیه در دماغ کردند. معین الدین پروانه بالشکر سلطان آنج حاضر بودند بذیره ایشان شدند و در صحراء قلعه کاوله اتفاق محاربت افتاد و امراء آتراك مقاومت عظیم نمودند و در زمان هر دو لشکر در آن مقاتلت عظیم رفت و آخر الامر لشکر آتراك مهزم شدند (سهزم الجمع و بولون الدبر) نصیب حال ایشان شد. و اگر چه لشکر سلطان اندک بود و مظنه آن نبود که دفع نایره فتنه و آشوب بدان مقدار لشکر میسر گردد ؛ اما بتقدیر رب العالمین و امداد ملائکه موسومین لشکر سلطان مظفر و منصور کشتند و اهل بغی و عدوان مغلوب و منکوب شدند ، و امراء آتراك زین الحاج و بنسوز در قید خزی و خسار گرفتار آمدند و در سلاک زمرة اسار افتادند (کم فتنه قلیله غلبت کثیره باذن الله والله مع الصابرين). زین الحاج و بنسوز را در بازارها قونیه جهت اهانت و تعذیب طواف دادند و عوام خلق هجوم می کردند و بسیلی کردنشان نیلی می کردند ؛ بعد چند روز چله را بر دروازه قلعه باطن قونیه بردار کردند و از برج سرای قونیه امراء مصلوب را هدف تیر کردند ؛ و فتح نامه آن حادثه صعب را که بسهولت مبدل شد در صحبت قصاد امین بشارت فرامین بچوانب ولایات ارسال کردند ایندند در آن سال بتهمت آن واقعه حادث شد و جنان نمودند که خروج آتراك بواسطه دعوت و تحریض اینجماعت بودی آنک مدتوبی از ایشان یافته شود نجیب الدین مستوفی را که صدری بود بدیانت و ورع موسوم و موصوف و کمال کفایت و سیاق در امور استیفا یکانه زمان، و قوام الدین اشهر بن الحمیده که سرآمد اکا برجهان بود و در اشراف ممالک سرور مقتداء اشراف و صدور زمان، و قاضی لشکر را که در فنون علوم متبحر بود و در انواع فضایل مقتداء علماء زمان ، چله در معرض غضب و سخط سلطان افتادند و روز کارگذار رقم خزی و ادبار بر صحیفه اعمار ایشان کشید و هر یکی بتیغ آبدار کأس زهر آلود بر کشیدند و از عرصه وجود قدم دزراه عدم نهادند و در هوای منصب سر بر باد فنا دادند فی الجمله از مردم صاحب درون صادق القول استماع افتاد که متواتر چندین شب بر تبر ایشان نور دیدند که کله بسته بود و زین الحاج را دیدند که در روضه نزه سرا برده عالی زده بود و او را با جامه ها فاخر و لباس ملوکانه باعزاز تام در آن مقام در آوردند ازو سؤال کردند کجون عصیان و طغیان تو ظاهر شده بود بجه واسطه آن منزلت مکانت یافتی ؛ گفت که بدان سبب که اهانت که بر من کردند و بدان سبلی که عوام زدند خدای تعالی بر من رحمت کرد . »

انکشاف ایدن « ابن خطیر » عصیانی باصیدیرلقه برابر ، اوکا فعال بر صورتده اشتراك ایدن « قارامان اوغوللری » بالضروره بو عصیانده تورد ایدیورلر ، دیوانه اصولاً کوندهر جکلری اموال و رسومی کوندهرمکدن استنکاف ایدیورلردی . ارمناک ولایتی سپهداری اولان « بدرالدین ختی » بونلرک تأدینی قرارلاشدیردی . بوتون بو حادثاتده مملکتک انک آززانله قورتولماسی و خلقک فضلہ ازینله مہسی سیاستی تعقیب ایدن « معین الدین پروانه » بویله بر حرکت عسکریه یه طرفدار دکلدی ؛ لکن موغول قوماندانلری « توقو » و « توداون » ک مظاهر تیرخی قازانان « بدرالدین » کنددی قوتندن باشقا بر قسم موغول قوتنده آلاق « لارنده » یه کلدی . قارامان اوغوللری تلاشده دوشه زک ، خزینہ سلطانی یه یوزبیک دینار و یرمک صنورتیله خطالریک عفونچی رجا ایتدیلر . بونلری لایقیله تأدیب ومالیرنی غصب ایدرک موغوللره یارانمق ایستین « بدرالدین » بوتکلیفی مغرورانہ بر صورتده رد ایتدی و اوردوسیله احتیاطمزجه ایلرله دی . لکن قارامانلیلر « کوسو » دربندنده اونی فنا حالده صیقشیدیردیلر . مدافعه دن عاجز قالان « بدرالدین » چوق پریشان بر حالده رجعت ایدرک « ارمناک » قلعه لردن برینه قاپاندی ؛ اوردوسنک بوتون آغیرلنی قارامانلیلر انه کچدی [۸] . « بدرالدین » اوردوسی ، آنجاق ، « امین الدین میکائیل » قومانداسنده « لارنده » یه

[۸] « انقصه اولاد قرامان و اترک اوج درین سال خروج کردند . چوق نخوت و عصیان و نشوت طغیان دردماغ ایشان بیضه کرده بود و خوف مغول دردل ایشان قرار گرفته ، چون آن حادثه خطرناک شرف الدین خطیر حادث شد ، بضرورت مجال تخلف یافتند و سرازرقه طاعت برآفتند و از ارسال اموال و رسوم مقررات دیوانی تورد نمودند . بدرالدین ختی که سپهدار ولایت ارمناک بود ، بمدافعت و مقاومت اترک کمر انتقام بر میان بست و اگرچه پروانه رضانداشت چون الحاح بسیار نمود باجارت توقو و توداون باهزاره از لشکر مغول و مثل آن تاجیک برسر اولاد قرامان بدان ولایت رفت . چون بلارنده رسید ، اترک ارمناک قصاد باستقبال فرستادند و ملتزم شدند که در عوض عصیان و دیت طغیان صدهزار دینار بجزانہ سلطان رسانند و خاصه سرلشکری بتام ادا نمایند . بدرالدین ختی از غروری که در سرداشت و اعتمادی که بر جلادت خود می نمود ، قبول نکرد ، و براندیشه زیادت دندان طمع در خون و مال ایشان تیز کرد ، و برهتک استارایشان رغبت نمود . حکما گفته اند (اعظم الخطایا محاربه من یطلب الصلح) چون طریق سهولت نپرد و راه تسلط گرفت کارش بصعوبت انجامید و عزم بر آن حزم کرد که برسبیل نهب و غارت در آن ولایت درآید و بی احتیاط در در بند کوسو درآمد اترک بی باک بذیره اوشدند و در مقاومت بجان کوشیدند . بدرالدین ختی از مقاومت و مدافعت ایشان قاصر ماند ... و بقلعه از قلاع ارمناک متحصن گشت و آنجا محصور شد . تقد و جنس و رطب و یابس و مراکب و اسلحه لشکر مغول و تاجیک جمله روزی اترک بی باک شد » [آقسرائی تذکره سی] .

کلن بر قوهٔ عسکریه بک یار دیمیه بو قلعه دن قورتولایلدیسه ده ، قارامانلیلری تحت اطاعته آلمق قابل اولامادی . هنوز بومسئله تسکین ایدیلهدن ، قارامانلیلره مربوط اوج تورکلرینک بر فرنک تجارت قافله سنی ووروب یغما ایتدکلری خبری کلدی . « معین الدین » پروانه نک اقر باسندن « امیرالسواحل خواجه یونس » بوللری تأدیب ایچون چالشدیسه ده ، عین صورتله فنا حالده مغلوب اولارق بوتون آغیرلغنی ده اونلره قایدردی و بویله جه قارامانلیلرک مادی و معنوی قوتلری یوکسه لدی . ایشسته بر طرفدن بو موفقیتلر ، دیگر طرفدن موغوللره قارشلی مصر لیلرک آناطولی حاکمیت عالیسه سنه رقیب چیه قرق « قیصریه » یه قدر مظفرانه ایلرله مه لری ، محمد بکی تشجیع ایتدی . « معین الدین پروانه » نک موغوللر طرفندن اعدامی ده مملکتده کی داخلی تشوشلری آرتیرمقدن باشقا بر نتیجه تولید ایتهدی [۱] .

« ۶۷۶ » ده حکمدارک بولونمامه سندن و اورته لغک قازیشیق لغندن بالاستفاده باباسنک نتیجه سز قالان اسکی حرکتی تنظیراً - « ابن بیبی » ده مفصلاً آکلایدیلینی وجهله - « جبری حادثه سی » دینن مهم حرکتی [۲] یا هرق قیصه برمدت ایچون موفق اولدیسه ده ، نهایت مغلوب

[۱] « آقسرائی » ده کی شو پارچه ، بوقطهٔ نظری تمامیه تأیید ایدیور : « بعد از وفات او آتراك شیطاين صفت از شیشهٔ ضبطیرون اقتادند ، و از خروج خوارج اوج آتش فتنه شعله برآورد . بدان سبب صاحب در سرثیه او کوید :

لمارأیت خروج الاوج حق سباء
مفاجياً مالهم عقل ولادین
انشدت مکتباً ما قبل من قدم
مضی سلیمان و انحل الشیاطین

[۲] بو حادثه نک تاریخی حقیقده مورخلر آراسنده اختلاف واردر . بالذات خلیل بک بورساله سنده بیله مختلف یرلده مختلف تاریخلر قبول ایدیلشدر : مثلاً اینانچ اوغوللردن و قارامانلیلردن بحث ایدیلرکن قونیه نک ضبطی (۶۷۶ - ۱۲۷۷) ده و محمد بکه جری نک قتلی (۶۷۷ - ۱۲۷۸) ده کوسته بلدیکی حالده ، دها اول « صاحب آتا اوغوللری » قسمنده بوقعه نک تاریخی اولارق ۶۷۵ سنه سی قبول ایدیلکده در . حالبوکه « ابن بیبی » یه کوره ، صاحب آتا اوغوللرینک شهادتی قونیه نک ضبطندن صورکادر . خلیل ادهم بک ، قارامان اوغوللری کتابه لرینی نشر ایتدیکی صیراده ، صاحب آتا اوغوللرینک کتابه لرینه استناداً ، جری حادثه سنک ۶۷۵ سنه سنده اولدیغنی یازه رق [ص ۶] ، محمد بکک حادثهٔ قتلی ۶۷۶ ده کوستر مشدی [ص ۴] که ، « مختصر ابن بیبی » ده ده بویله در . حالبوکه ۶۷۷ ، رشید الدینک کوستردیکی سنه در [عین رساله ، ص ۶] . « منجم باشی » محمد کتلی ۶۷۸ ده کوسته رر [صحائف الاخبار ، ج ۳ ، ص ۲۶] . « عالی » و « هزار فن » دخی کذلک ۶۷۷ سنه سنی قبول ایدرلر . اویله کورونیورکه خلیل بک بومتخالف روایتلر قارشیسنده متردد قالشدر . بزه کوره ، صاحب آتا اوغوللرینک قبر کتابه لرینه و « ابن بیبی » یه نظر آقونیه نک ضبطی ۶۷۵ ده و محمدله جری نک قتلی ایسه ۶۷۶ ده قبول ایتک ، شیمدیلک الحقیقته قین بر حرکتدر . « قونیه » نک یغما و غارتنی ایتاج ایدن بومدهش استیلانک ،

و مقتول اولدی؛ ایشته بوحادثه ده «محمد» له برابر ایکی قارده شی و بر عمجه زاده سی ده مقتول دوشمشدر که، بونلرک اسملری بیلمه دیکمز کی حتی عمجه زاده نك کیمک اوغلی اولدیغندن ده تمامیه بی خبرز [مختصر ابن بیبی، ص ۲۳۰]. «آقسرائی» ده «جبری» حادثه سی حقنده ویزیلن معلومات، بعض جهت لردن «ابن بیبی» بی احوال و توضیح ایده جک برماهیتده در: اوکا کوره «جبری» حادثه سنده «امین الدین میکائیل» مقاومت ایتمک ایستور سه ده موفق اولامیور؛ قوتیه تختنه او طوران جبری کندی نامه خطبه او قوتلیدی کی سکه ده ضرب ایتدیرییور. تام بر صیراده «آقسرائی» حوالیسنده ده. بونکه هم آهنگ اولار ق. بر عصیان حادثه سی چیقیور: آناطولی مقاطعة جیلرندن اولوب حتی بر مدت آقسرائی ولایتی التزام ایدهن «قزیل حمید» و معتمدی آقسرائی «شنکیت»، درت بیک تورک و عربدن مرکب بر قوتله آقزرایه هجوم ایدهرک اوراده او چ کون اقامت و شهری پک دهشتلی بر صورتده یغما و غارت ایدیور؛ لکن شهزاده «قنغر تای» قومانداسنده کی موغول قوتی یتیشهرک بو اغتشاشی باصدیریور. بوقوه عسکریه نك متعاقباً قوتیه اوزرینه حرکتیه «جبری» و قارامان تورکلری منہزم بر حالده اورادن او جلره قاچیورلر؛ موغول اوردوسی قوتیه، لارنده و قسماً ارمنک حوالیسنی عاصیلردن تمیزله یه رک بر چوق اسیر و غنائم آلدقن صوکرا تکرار یایلاقلرینه دونیور. مع مافیه بوتادیب حرکتی، قطعی بر نتیجه ویرمیور؛ چونکه «دوئلو قارا حصار» ده بولونان «جبری»، «آقره» دن اعتباراً آناطولینک بوتون غرب حوالیسنده عادتاً بر حکمدار کی اجرای سلطنت ایدیور. «دیاربکر» دن «آقره» یه

«قیرمیزی کلاهی، چاریلی، تورکنلر طرفندن یایلدیغی قوتیه ده کی چانولجی «رندلر» ایله «اخیلر» ک ده اولرله تشریک حرکات ایتدکری «ابن بیبی» نك مفصل و مختصرندن ایجه آکلاشیمقده در [آناطولی شهرلرنده کی بو جنس اجتماعی تشکیلات حقنده مفصل معلومات «عثمانی ایمبراطورلغنک تشکیلی» آدی مقاله مزده در]. علاوه اولار ق شونی ده ذکر ایدهلم که، «ابن بیبی» ده، «آقسرائی» ده و سائر بالعموم منبعلرده ذکر ایملن بو «جبری»، «غیاث الدین سیاوش بن عزالدین» اولدیغی ادعا ایدهن سرسرنک آدی ویالقی دکل، اونک حقنده قوللانیلان مزیف بر صفتدر. «ابن بیبی» نك بوندن بحث ایدرکن قوللاندیغی «جبری طریقت حرفوش پشه» تعبیری بونی کوستردیکی کنی، مختلف فارسی تاریخلرده بوکی سرسری زمره لری حقنده «جریان» وی «اجامره» تعبیری قوللاندیغی ده دائمی واقعدر. بونی عثمانی تاریخلرنده کورمکده یز: مثلا «عاشق پاشا زاده»، «شیخ جنید اردبیلی» دن بحث ایدرکن «...» و دخی غیریدن یانته نیجه جبری جمیع اولدی «دیبهرک بونقطه نظر مزئی تأیید ایدیور [ص ۲۶۱]. آناطولی تاریخیه اوغراشان بوتون شرق و غرب ارباب تبعی بونی هیچ دوشومنه. یه رک «جبری» کله سنی سلجوق سلطنتنه ادعای وراثت ایدهن سرسری یه خاص برآد ویالقب عدا تملردر.

قدر بویوک بر ساحه ده موغوللرک یار دیمیله نفوذنی تأسیس ایدن «سلطان غیاث الدین» «صاحب فیخر الدین» ایله برلکده «آنقره» به کلهرک اوراده «جرى» اوزرینه حرکت ایچون بر آى قدر مکنلاً حاضر لانیور؛ ونه ایت «دوله قاراحصار» حوالیسندده وقوع بولان قانلی بر محاربه ده «جرى» قتل واوردوسی پریشان ایدیلور [۱]. مع مافیله، بوچوق مهم موقفیتیه واونی تعقیب ایدن بعض تأدیباته رغماً، ینه او جلرده اسکی سکون و آسایشک تمامیله اعاده ایدیله مه دیکى «آقسرائى» نك صریح افاده سندن قولایجه آکلا شیلیمقده در [۲]. ینه «آقسرائى» ده بونی تعقیب ایدن سنه لر ظرفنده آناطولیده کی مدھش تذبذب لر، موغول وسلچوقی امراسنک مظالم وسوء اداره سى، «نیکده»، «لولوه»، «سپوریحصار» حوالیسندده چیقهرق «بحیر الدین» طرفیدن تسکین اولونان عصیان حرکترى، ۶۹۹ ده بوکا انضمام ایدن مدھش یا غمور سزلق

[۱] «آقسرائى» ده بو حادئه «فتح وفتح سلطان غیاث الدین در دفع جری» سرلوحه سى آلتنده شو شکله آکلا شیلیمقده در: «چون شاهزاده از قونیه عودت فرمود، جری لعین در ولایت اوج با امرای آراك دست استیلا بر آوردند و در آن ولایت آغاز سلطنت کردند و فرامین فاسد بجاوان فرمودند و بویک نجان زدن و جهره طاعت بجاک عصیان چنان آلوده کردند و روی موافقت بسواد مخالفت چنان سیاه گردانیدند که تا شب زمانه استن حوادث است هرگز بچنان ایام قتنه زاده است. آخر الامر شاهزاده حوائث که بنفسه بالشکر بر سر ایشان رود صاحب فیخر الدین توکل بر فضل ربانى کرده و من يتوکل علی الله فهو حسبه نصب العین خاطر خویش گردانید و شاهزاده را از سر اعتقاد خالص ازان عزم بازداشت که میاداکه بواسطه لشکر ولایت بسم ستور از عاصم و عامر خراب و بیاب شود بنفس خود با سلطان غیاث الدین بدفع جری الترام نمود و توکل علی الله تعالی با سلطان و حوائثی از ولایت دانشمند بجانب انکوریه بدرآمدند و آنجامدت یکماه بتدبیر جمعیت لشکر مشغول شدند و عاقبت با جمعیت لشکر مسلمان که از کثرت آن در داخل و مشارب زمین وحوش و سباع را مضارب و مهارب متعذر بود، متوجه بجانب اوج بدفع جری چون ثواب بر اثر شیطاين زوانه شدند، امر او سرلشکران و رؤسا و معتبران و متجنده و سپه داران ممالک از نخوم دیار بکر تا حدود انکوریه متابعت سلطان اصیل نمودند و از آنجا تا بقرا حصار دوله که در آن ایام مقر جری و لشکر طاغی آنجا، داهیچ جای توقف نمودند، و در حوالی قره حصار در مصادفت جری التقاء، قایات و مقاتلت و اتفاق مصاف افتاد و بتیغ آبدار خون خوار

در برک زین عمر عدو از صر صراجل نورو زرا طبیعت فصل خزان دهد

اطراف باغ معرکه را تیغ آبدار از خون کشته رنگ کل وارغوان دهد

خلقی بسیار و از هر جنس طایفه بی شمار در صحراء معرکه طعمه کلاب و سباع و وحوش و طیور شدند. الخ. [۲] «اگرچه ملک بواسطه آن فتح در اکثر اوقات مصور بود، اما نایره فتنه آراك بکلی منطقی نند و ازاله قاعده فساد ایشان ممکن نکشت، در هر طرف دست و پای می زدند، و در قطع طرق ضرری می رسانیدند؛ اما قدم از دایره خود بیرون نمی نهادند.»

خلاصه اودائی و بویوک آنارشی لایقیه تصویرایدیلیور. ینه عین مؤلف، ۷۰۳ وقایعی اثناسنده قونیه - آقمرای بولی اوزرنده الیوم «سلطان خانی» دیه مشهور «رباط عالی» نك تمیرینه مأمور اولدیغنی آکلاتیرکن، بالمناصبه، قارامانلیلرک بر آراق بونک ایکی برجنی محو و تحریب ایتدکارندن ده قیصه جه بحث ایتدکده در. «محمد بن قارامان» دن صوکر ا قارامان تختنه کیمک کچدیکی، اپی قاریشیق بر مسئله در. کتابه لره نظر آ، قارده شی «محمد بک» ک قارامان بکی اولارق اونک یرینه کچدیکی قبول ایده بیلیرز. هجری (۷۰۲) تاریخنده محمود بکک هنوز بر حیات اولدیغنی، «ارمنک» ده کی جامع کتابه سی آچیقجه کویسترمکده در. بونک وفاتی تاریخی اولارق ده مورخ «عالی» نك «فصول حد و عقد» ده کویستردیکی ۷۰۷ تاریخنی قبول ایتک، شیمدیلک ال کدوغرو بر حرکتدر. حالبوکه «منجم باشی»، محمودک وفات تاریخی اولارق ۷۱۹ سنه سنی کویستهریر؛ و «ابو سعید بهادر خان» طرفدن آناطولی ایشلرینک تنظیمی مقصدیه کونده ریلان «امیر چوبان» ایله قونیه خارچنده وقوعبولان جنک کرده اکثر اتباعیه برابر قتل اولوندیغنی وقارامانلیلرک بونک اوزرینه «ارمنک» ه عودته صعب المرور محلله تحصن و حتی «یحشی بن محمود» ی تحته آنجلاس ایتدکاری و «امیر چوبان زاده تیمور طاش» ه مطیع اولان «یحشی» نك «چوبانلیر» ک زوالی اوزرینه تکرار قونیه و حوالیسی اله کچیردیکنی سویلرکه، آشاغیده اطرافیه ایضاح ایدیه جکی وجهله، تماماً یا کیشدر. «افلاکی منافی» نده، «سلطان ولد» ک برکرامتی آکلاتیلیرکن، «قونیه» نك باشلیجه جبار سندن «اخى مصطفي» نك قونیه نی استیلا ایدن «یحشی خان بن قارامان» طرفدن قتل ایدیلدیکی مذکوردر [هو آر ترجمه سی، ج ۲، ص ۳۰۷]. بووقه نك، ۷۰۷ ایله «سلطان ولد» ک تاریخ وفاتی اولان ۷۱۲ تاریخلری آراسنده اولدیغنی، و «یحشی» بکک، بویوک قارده شی «محمود» دن صوکر تختنه کچدیکی استدلال ایده بیلیرز [۱]. «منجم باشی» ایله

[۱] بو «اخى مصطفي»، مولانا عائله سنک اسکی محب و منتسبلرندن «اخى صديق» ک اوغایدی؛ «چلی عارف» له برابر طوغمش و حتی باباسنک رجاسی اوزرینه اسمی ده «سلطان ولد» طرفندن ویریلشیدی. «افلاکی دده» نك افاده سنه کوره، قونیه ده کی بوتون «جنودرنود» اونک امری آلتنده بولونیورلردی؛ قونیه خانی اونک و آداملرینک ظلم و تضیقندن فوق العاده یزار اولارق «سلطان ولد» ه بر جوق شکایتلرده بولوندیله؛ «سلطان ولد» متعدد دفعه لر اوکا اخطار ائده بولوندیسه ده «مصطفي» هیچ آلدیرمادی؛ سرت جوابلر ویردی؛ حتی برسماع مجاسنده «چلی عارف» ک فناحالده جانی صیقدی. نهایت - «افلاکی» یه کوره بو بی ادبککاری نتیجه سنده - «یحشی خان بن قارامان» قونیه یه کلنجه، اونی، معیننده کی برطاقم رندلره برابر، قلعه قابوسنه آصیردی [دارالفنون یازمه سی، ورق ۱۶۲ - ۱۶۳].

«عالی» نك یا کیشلقله محمود بکک اوغلی اولاراق کومستردکاری «یخشی» ، ایشته « افلاکی» ده . ذکر ایدیلن بو « یخشی بن قارامان » اولاجقدر .

بوراده ، بوتون مختلف تاریخی منبعلرک ضد روایتلرخی برریله تنقید و تالیف ایدهرک «محموده» و «یخشی» زمانلرنده قارامانلیرک احوالی حقنده براز تفصیلات و یرمک فائده دن خالی دکلدر: اوله آکلشیلورک «محموده» دن سوکرا قارامان تخنه کچن قارده شی «یخشی» ، سلجوقیلرک انقراضیه آناطولی احوالک قاریشمه سندن بالاستفاده ، ۷۱۴ دن اول قونیه یی ضبط ایتمشدره . قدیم سلجوقی پای تخنک بوضورتله ضبطی ، هیچ اولمازسه هرکری آناطولیده موغول نفوذینک تزلزل و اندر اسنی موجب اولاجغندن ، بوندن طبیعتیه تالاشه دوشن «ایلدخانلیر» دولتی امیرالامرا «چوبان» بکی قوتلی بر اوردو ایله کوندریور . «آقسرائی» بو حادشه نك « ابو سعید بهادر خان» ک ۷۱۶ ده جلوسنی متعاقب اولدیفنی قید ایدیورسه ده ، «تاریخ اولجایتو» ده یازیلدیفنی وجهله ۷۱۴ ده یعنی «اولجایتو» نك او اواخر سلطنتده در [۱] . بناء علیه «آقسرائی» نك بو خصوصه کی معلوماتی ، یالکیز زمان وقوعی بوضورتله تصحیح ایدهرک ، نقل ایدیه بیلیر: بو عظیم قوه عسکریه نك «قربانوک» قیشلاغنه ورودی اوزرینه ، آناطولیده کی بوتون تورک بکلری عرض اطاعت و انقیاد ایدیورلر ؛ «حمید اوغلو» ، «شرف اوغوللری» ، «صاحب آتا اوغوللری» ، «کرمیان اوغوللری» ، «جاندار اوغلو سلیمان پاشا» ، حتی سیدسه کی ارمنی حکمداری قیمتلی هدیه لره .

[۱] محمد جارف ، حمید اوغوللری ، تاریخ مجموعه سی ، ۱۵ ، ص ۹۴۳ ؛ عارف بکدن باشقا بوتون مورخلر بومستله ده آلدانمشلر ویا کلایش مطالعه ده بولومشلردن: توحید بک «اوغلی تیمور طاش عصیان» یا بشدیرمق اوزره ۷۱۹ ده آناطولی به کلن امیر چوبان « [عین مجموعه ، ص ۳۸۵] دیدیکی کپی ، موسیو «قرامرس» ده «قارامان اوغلو» مقاله سنده بو خادئاتی ۷۱۹ ده کومستره ش ، علی بک ایسه ۷۱۹ ویا ۷۲۲ تاریخلرخی قید ایتمشدر [عین مجموعه ، ۷۸ ، ۴] . بوتون بو تخالفلرک سببی ، هر حالده ، «منجم باشی» نك متناقض افاهلر بدر: بر یرده تیمور طاشک ۷۱۸ ده عصیان ایدوب باباسنک ورودیه عرض اطاعت ایندیکنی [ج ۳ ، ص ۸] یازدیغی حالده ، دیگر بر صیغه ده بونی ۷۲۲ ده کومسترمکده [عین جلد ، ص ۴] ، ینه دیگر ر محله ایسه ۷۱۹ ده امیر چوبانک «ابوسعید» طرفندن آناطولی امورینی تنظیم ایچون کلوب حتی قونیه خارجه ده کی جنک کرده محمود بک و تابعا نك قتلنی سوله مکده در [ص ۲۶] . ایشته محمود بکک ۷۱۹ ده وفاتی روایتی ده بوندن غلطدر . خیرالله ایندی تاریخنک بو خصوصه کی معلوماتی ، بر معتاد ، چوق قازیشیق ویا کلشدر . بو حادشه نك دوغروسی ، یوقازیده یازدیغیمز وجهله در . «امیر چوبان» ک «ابوسعید» زماننده اوغلنک عصیاننی باصدیرمق ایچون کلدیکی حقنده کی تفصیلات ایسه براز آشاغیده در .

کلیورلر؛ و نائل التفات اولوب کیری دونیورلر، یالکز «قارمان اوغوللری» عرض انقیاد ایتمه دکلری س
ایچون، ایلک بهارده موغول اوردوسی قونیه اوزرینه یورویهرک شهرنی ضبط وقارامانلیلری
شدتله تأدیب ایدیور [۱]. ایشته «یحشی بک» بلکهده بو محاربه لنده یعنی تقریباً ۷۸۵ ده
وفات ایتمش ویرینه - آشاغیده ایضاح ایده جکمز وجهله - «بدرالدین ابراهیم بک» کچمشدره
امین چوبانک عودتی متعاقب قارامانلیلرک تکرار بر فرصت بولارک «قونیه» نی تکرار اللرینه
کچنمش اولدقلرخی بیلورز؛ چونکه «امیر چوبان»، «ابو سعید بهادر» ک جلوسنی متعاقب
اوغلی «تیمور طاش» ی آناطولی والیلکنه کونده رمش [۲]، و «تیمور طاش» ایسه،
«افلاکی» نک آشاغیده مذکور افاده سندن صراحة آکلاشیله جنی وجهله، «۷۲۰» ده اونلری

[۱] «التصه از هر طرف که بود امراء اترک سر برخط طاعت نهادند، فلک دندار حمید از بورغلو
و اولاد اشرف از غرغروم و اسباط صاحب فخرالدین از قراحصار دولو و امراء کرمان و ابناء علیشیر
از کوتاهیه و قلاغ آن حدود و سلیمان باشا از قسطنطنیه که در هیچ عهدی از عهد متقدم احضار
و استحضار ایشان صورت نبسته بود جمله متعاقب بقشلاق قرابنوک حاضر شوند و مطاوعت و امتثال
نمودند، مطیع و منقاد گشتند. ملک الارمن تکفور نیز از سپس بخدمت آمد و جمله تحف و هدایا
ملوکانه و تقدمة نخبول خسروانه با جوشن و برکستوان مذهب و اسلحه و اتمه نفیس باو رسانیدند و
و بنوازش و عواطف خسروانه اختصاص یافته با تمزیقات فاخر از قشلاق قرابنوک بفرایغ دل اجازت
انصراف یافتند؛ و اطراف اوج بوجود امن و امان آرام گرفت. اما چون ابناء قرمان در مطاوعت
و حضور اعمال در نمودند، در اول بهار که جهان طراوت از سر گرفت بجناب قونیه تاختن کرد
و دارالملک قونیه را از تشبث و تصرف ابناء قرمان مستخلص کردانید و اترک قرمان که بیبلاق
بیرون آمده بودند در صدد قتل و غارت و نهب افتادند و بیشتر پای مال سم ستور لشکر جرار
شدند» [آقسرائی تذکره سی].

[۲] روضة الصفا، ج ۵، ص ۱۹۲. بو والیلکه تعیین مسئله سی «ابوسعید بهادر خان» ک جلوسنی
عقبنده اولدیغندن، ۷۱۶ ویا ۷۱۷ سنه سی ظرفنده اولمالیدر. «تیمور طاش»، ۷۱۷ - ۷۲۰ سنه لری
ظرفنده آناطولیده کی محلی بکلکزک نفوذینی قیرمش، حتی «قونیه» نی ضبط ایله نفوذینی بوتون
آناطولیده تأسیس ایتمدی. تیمور طاشنک عصبانی ایشته بوندن سوکرا، یعنی روضة الصفا نک قید
ایتدیکی وجهله ۷۲۲ سنه سی ابتدا سنده در «امیر چوبان» بونی باصدیمرق اوزره ایکنجی دفعه
تکرار آناطولی به کلدی؛ و دخالت ایدن تیمور طاشله برابر ایلخانک یانته دوندی که «ابوسعید» باباسنک
خاطریته حرمة «تیمور طاش» ی عفو ایده رک تکرار اسکی. وظیفه سنه کوندر مشدر [اعین اثر
وجلد، ص ۲۰۲ - دوشون، موغولر تاریخی، ج ۴، ص ۶۵۸]، «روضه الصفا»، تیمور طاشنک
کندی نامه خطبه او قوتوب سکه باصدیردیغنی، ایلخانلرک رقیبی اولان مصر لیلرله مناسباته کیری شدیکنی،
حتی کندیسنه «مهدی» آخر زمان دیدیکنی یازارکه، بوضو ک ادعائک و قوعنی «افلاکی» ده تأیید
ایلر [ج ۲، ص ۴۱۴].

تکرار قونیه دن چیقارمشدر. قونیه نك یکیدن بونلرک انه کچمه سی، «چوبانیلر» عائله سنک اعدامی اوزرینه « تیمورطاش» ک بالمجوریه مصر سلطانی زردینه فرارندن صوکرادرکه [۱]، بوتاریخدن صوکرایه یعنی ۷۲۸ ده قونیه آرتق قطعی صورتده قارامانیلرک انه کچمش وسطوت وشوکتلری کوندن کونه آرتمشدر .

ینه « افلاکی » ده کی برفقره ، « امیرعارف چلبی » نك « لارنده » ده اوتوران قارامان اوغلی « بدرالدین ابراهیم » بکه بر مکتوب کونده ره رک ، قونیه ده قارامان امراسندن « جلال کوچک » ک - کندیسنک اودور فترنده سیاحتده بولونمه سندن بالاستفاده - غضب ایتدیکی مرمس برحوضی [۲] طلب ایله دیکنی، و ابراهیم بکک غاصبی شدتله تجزیه ایدره رک سائر هدیه لرله برلکده حاووضی بولدوروب کوندردیکنی بزه بیلدرمکده در [هوآر ترجمه سی، ج ۲، ص ۳۵۹] . ینه عینی اثرده، سلجوقیلرک انقراضندن « تیمور طاش » ک ۷۲۰ ده کندیلری قونیه دن طرد ایتمه سنه قدر قارامانلیلرک قونیه ده کی اداره لرلی ، « عارف چلبی » نك موعولاری اونلره ترجیح ایتدیکی، قارامانیلره منسوب « قیلیج بهادر » آدی بردزداره قارشلی کوستردیکی کرامتله مندرجدر [عین اثر ، ص ۳۷۱ ، ۳۷۳ ، ۴۱۴] . مع مافیه بوتون بو تفصیلاتک الهمهی ، ۷۱۹ سنه سندن اول « لارنده » ده قارامان اوغلی « بدرالدین ابراهیم » بکک حکمدار اولدیغی حقتده کی کوچوک قیددر. ایشته، بو کوچوک قیدسایه سنده، قارامان تاریخیله اوغراشان بوتون مورخلرک شیمدی به قدر تورلو تاویلرله حل ایتمک ایسته دکاری بر مسئله، قطعیتله تنور ایتمش اولیور :

یحشی بکک پک اوزون سورمه دیکی آکلاشیلان دوره امارتندن صوکرایه قارامان تحتنه محمود بکک اوغلی « بدرالدین ابراهیم بک » کچمشدرکه، بو وقعه امیرعارفک حال حیاتنده یعنی ۷۱۹ دن اولدر . ایشته « شکاری » نك بحث ایتدیکی ، « ابن بطوطه » نك « لارنده » ده کوروشدیکنی سوبله دیکی ، کذلک « مسالک الابصار » مؤلفنک ده قید ایتدیکی « بدرالدین » بو ذاتدر. « لارنده » کتابه لرنده وشکاری تاریخنده « فخرالدین احمد » و « شمس الدین » ک

[۱] تفصیلات ایچون : روضة الصفا ، ج ۵ ، ص ۲۱۱

[۲] بیاض مرمردن پایلمش اولان بو حاووضی سلطان ولده کوتاهیه دن کونده رمشدری . افلاکی دده، « جلال کوچک » حقتده « ازنواب اولاد قرامان » تعبیری قولانیور. « جلال کوچک » بو حاووضی « لارنده » ده کی سراینه قویدورمشدی : « امیر بدرالدین ابراهیم بک آن شخص را تقریر فرموده و از نیابت معزول کرده از چشم انداخت و درین فلاکت جان داد » [ورق ۱۷۵ آ] .

باباسی اولارق کوستریلن « ابراهیم بک » کده بو اولدیغی، آرتق هر تورلو شهیدن وارسته در. « سیمورطاش » ک تضيیقاتی کورن و اونک فراری متعاقب تکرار قونییه واسکی مملکتلری الیه کچیرن، مصر حکمدارلیله یکیدن مناسبات تأسیس ایدهن بودر؛ مدت سلطنتی ده اوزون سوردیکی جهتله، بو عائله نك اعاضمندن صایلابیلیر؛ « فصول حل و عقد » کبی مؤخر منبعلر ده یازیلدیغی وجهله، قارامانلیلرک توقیعلرنده « بدری » یازمه لری، بوکا انتسابلری کوسترمک دولایسیله در. « بدرالدین ابراهیم » ک ۷۳۳ ده تختده بولوندیغی « ابن بطوطه » دن بیلورز. کتابه لرله وافلاکی مناقیبه چوق دفعه توافق ایدن « شکاری » نك افاداته [۱] اینانیلاجق اولورسه، بونک فراغتیه قارده شی «خلیل» ک تخته کچوب اون یدی سنه حکومت سوردیکی (۷۳۳-۷۵۰)، رینه قیصه برمدت ایچون تکرار اسکی حکمدار «بدرالدین ابراهیم» ک تخته حیقار یلارق، وفاتی متعاقب اونی اوغوللری «فخرالدین» و «شمس الدین» ک استخلاف ایتدیکی، و بونک اوزرینه عائله نك الك مسن عضوی بولونان « برهان الدین موسی بن محمود » ک قارامان بکی اولدیغی آ کلاشیلماقده در. « شکاری » نك بور وابتلری دیگر تاریخی منبعلرک و کتابه لرک ویردیکی تاریخلرله امکان دائره سنده تالیفه غیرت ایده جک اولورسه ق، « بدرالدین » ک صوک جلوسیه « فخرالدین » ک ۷۵۰ سنه سی طرفنده حکومت باشنده بولوندیغی، « برهان الدین موسی » نك ایسه « شمس الدین » ک ۷۵۳ ده وفاتی اوزرینه ۷۵۳-۷۵۷ سنه لری آراسنده حکومت سورهرک اوسنه فراغت و برسنه صوکرا یعنی ۷۵۸ ده « موط » ده وفات ایتدیکی آ کلارز بوراده توضیح ایدیله سی ایجاب ایدهن باشلیجه جهت، «خلیل» ایله «موسی» نك شخصیتلری وزمانلریدر. «موسی» نك «ارمناک» ده ۷۴۰ تاریخی برمدتسه کتابه سی واردرکه، «امیر الکبیر العالم العابد الغازی برهان الدوله والدین» لقبلی حاویدر. « ابن بطوطه » نك افاده سنه کوره «لارنده» ابتدا بونک اداره سنده ایکن «ملک ناصر» برعوض مقابلنده بونی آلارق امیر و عسکر کوندرمش، بعده «بدرالدین ابراهیم» بورای تکرار استیلا ایله سرای یاپد برمشدر [شریف پاشا ترجمه سی، ج ۲، ص ۳۲۴]. فی الحقیقه، «مسالك الابصار» و «التعريف» کبی مهم منبعلر ده واونلردن نقلاً «قلقشندی» ده - شهبه سز یا کلیش اولارق «بهاءالدین» دیبه ذکر ایدیلن - بو «برهان الدین موسی» یه غاند ایجه معلومات واردن: اونک بر آراق مصره کیدوب صوکرا ادای

[۱] قارامانلیلر ایچون دکل اونلرله معاصر بوتون آناطولی بکلکری ایچوزده فوق العاده حائز اهمیت اولان بو اثر حقیقه برز معلومات و پرمه یی لزوملی کورویورز. چونکه نجیب عاصم بک « اقدام » ک ۸۸۴۲ و علی امیری افندی نك اونی تصحیحاً ینه عینی غزته نك ۸۸۷۶ (۱ کانون ثانی

حج ایتدیکی، بعده مملکتنه عودتله ارمیلرله محارباتده بولوندیغی، حتی سلطاندن منشور آلدیغی اوراده ذکر ایدیلور.

ایلك نظرده بریله متضاد کی- کورون بومعلومات، قارامانلیرده « دولت تلقیسی » واونلرک اصول اداره لری لایقوله آ کلاشیلاجق اولورسنه، قولایجه قابل ایضاح و تألیفدر. بوتون اسکی کوچیه ویاریم کوچیه تورک دولترنده اولدیغی کی « قارامانلیر » ده ده دولت، عائله نك مشترك مالکانه سی حکمنده یدی؛ ایچلرندن بریسی - اکثریتله اک یاشلی وقوتلیسی - حکومتک ریئسی مقامنده اولقله برابر، عائله یه منسوب دیگر پرنسلرده مختلف لرده کندی باشلرینه حکومت سورویورلردی. ایلك زمانلرده « ارمناک » مؤخرآ « لازنده » وذاها صورکرا « قونیه »، کذلک « آقسرائی »، « آقشهر »، « نیکده » بونلرک باشلیجه مرکز لریدی که، هر برنده حکمدار عائله سنه منسوب بری بولونیوردی. اصل بویوک رئیس، ایلك زمانلرده « ارمناک » ده، مؤخرآ « لازنده » ده اوتوروردی. « بدزالدین ابراهیم بک » ک هر حالده ۷۱۹ سنه سنندن اول « لازنده » ده اوتوردیغی « افلاکی » دن قطعی صورتده آ کلامقده بز؛ « ابن بطوطه » نك یوقاریکی روایتی، « موسی بن محمود » ک بر آرائق « لازنده » ده حکومت

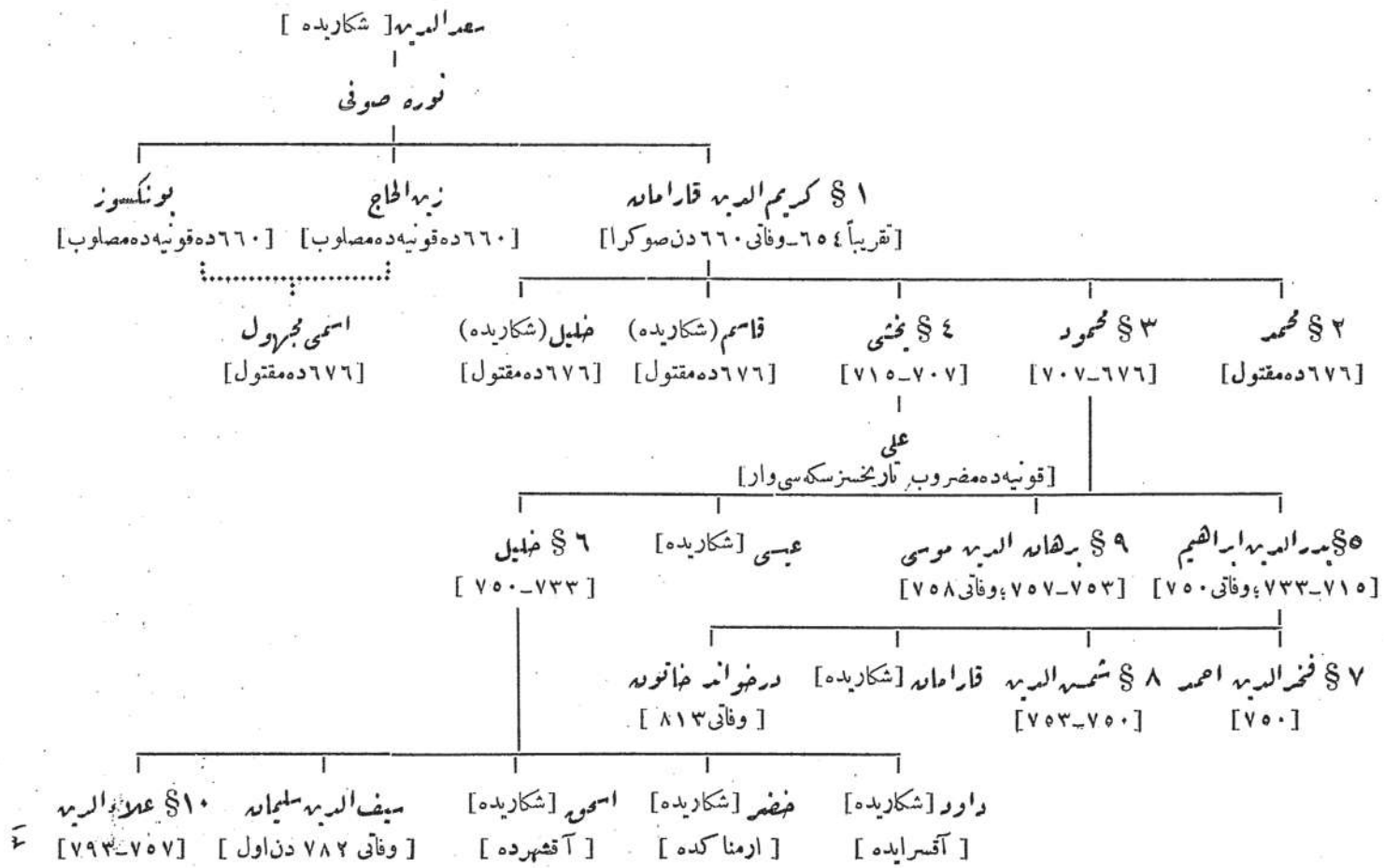
۱۳۳۷) نومرولی نسخه لرنده ویردکری معلومات ایله، « کوروشی چوما » مجموعه سنک (ج ۱ - ۱، ۱ نیسان ۱۹۲۵، ص ۴۱۵ - ۱۷) بونلردن نقلاً ویریلن ایضاحات، اکثریتله یا کلیشدر « اوچینی علاءالدین کیقباد » ک « خواجه دهانی » اسمنده بر شاعره یازدیغی فارسی سلجوقی شهنامه سی کورده قارامان اوغوللرندن علاءالدین بک (۷۵۷ - ۷۹۳)، « یارجانی » اسمنده بر شاعره فارسی بر قارامان شهنامه سی یازدیرمشدر که، ایشته « شکاری » - فارسی اولدیغی ایچون شهرت بولما یوب رغبتدن دوشن - بو اثری تورکجه یه ترجمه ایتشدر. قسماً سلیم اول زمانی ده آلان بو اثر مترجمک، یا اودورده یاشا یوب « یارجانی » نك براقدیغی زماندن اعتباراً اثری تذبیل ایتدیکنه، یاخود بوجنس « خلقی وقایعنامه لری chronique populaire » نده واقع اولدیغی اوزره باشقالی طرفندن تذبیل ایدلیکنه حکم ایدیله بیلیر. قارامان معلملرندن « عثمان افندی » ده بولونان « شکاری » ترجمه سی نسخه سی اسبق قونیه والیسی عارفی پاشا مرحوم استنساخ ایتدیرمشدر؛ والیوم دارالفنون کتبخانه سنده « ۱۴۱۰۴ » نومرودر. علی امیری افندی ده کی نسخه ایسه ۱۱۱۹ ده استنساخ ایدیلشدر. بته « لازنده » اثر افندن « خادمی زاده انور » افندیده موجود تورکجه داها مفصل بر قارامان تاریخی ده عارفی پاشا طرفندن « ابراهیم مجزی » افندی اسمنده برینه استنساخ ایتدیربلشدر که، مستنسخک ده بعض مفید نوظلری ده احتوا ایدن بونسخه الیوم دارالفنون کتبخانه سنده « ۱۴۱۰۵ » نومروده در. بو اثرده مترجم ویا مؤلف اسمی اولمادیغی کی، تفصیلات ده شکاریدن فضله در؛ وبالخاصه صوگ زمانلرده سنلر صراحتاً کوسترلشدر. برده « شکاری » نسخه سنده عثمانی خاندانه قارشی خصوصتکارانه افاده لر اولدیغی خالده، مفصل تاریخده بالعکس لهداران شیلر واردر. آنجا، ویردکری

سوردىكى شىكلندە تاويل ايتىمك لازمدركە، اوصيراده «بدرالدين» كده بويوك براحماله «ارمناك» ده بولومەسى ايحاب ايدر . « بدرالدين ابراهيم » بىك فراغى اوزرينە، قاردهشى « خليل » « لارندە » ده حكومت ريشى ايكىن، « برهان الدين موسى » ده « ارمناك » ده حكومت سورويوردى كە ، ۷۴۰ تاريخى مدرسه كىتابەسى ايشتە بونى كوستەرىز . « خليل بك » ى تعقيب ايدەن « بدرالدين » ك ايكىنچى سلطنتى متعاقب تخته كچيريلن اوغوللرى « فيخرالدين » و « شمس الدين » ك « لارندە » ده مدفون اولمىلرى دە ، اونلر ك « لارندە » ده اصل حكومت رياستى وظيفەسىنى كوردكلىرىنى آكلاتىر . « برهان الدين موسى » ايشتە بونلردن صوكرا يعنى ۷۵۳ دە اصل قارامان تخته كچمش اوليور . كوروليور كە بورايە قدر سائر اسكى تاريخى منبعلر و كىتابەلرلە « شكارى » نك روايتلىرى آراسىندە هيچ بر تضاد يوقدر . « منجم باشى » كى ، كىتابەلرلە دە توافق ايتەين مؤخر اثرلر ك افادەلرلردن زياده ، بو تلفيق وتنظيم ايتدىكىمىز وقايع سلسەسى شەهەسىز چوق داها شايبان اعتماددر .

« شكارى » يە نظراً ۷۵۷ دە قارامان تخته كچن « علاءالدين بن خليل » بك ، « نفيسە سلطان » ك زوجى اولوب « خليل بن محمود » ك اوغلى و « محمد ثانى » ايلە « على » نك باباسيدر . « خليل ادھم » بك ، قارامان كىتابەلرلىنى نىشر ايدر كىن ، ۷۵۰ دە وفات ايدن

معلومات ھان ھان يكدىكرىنك عىنى كىيدر . آكلاشيايىور كە بوايكى اثر دە عىن منبعدن يعنى « يارجانى » شەنامەسنىك مذيبل ترجه سندن آلمىشدر . ھرايكى اثر دە دە وقايع مذبأ و منھاسى برىردن فرقىز اولماسنە و آرادەكى تخالفك سەدجە برىنك مفصل دىكرىنك مختصر اولماسندن عبارت قالماسنە كورە ، بونلر ك يكدىكرىردن آبرى منبعلردن آلماسنە احتمال وىرلەسز . بواثرلر ك لسانلرلىنك برىردن فرقىز اولماسنە كلنچە ، بلكە دە بوفرقتىن سىنسىلرلە عايد برشودر : ھرحال دە « خادىمى زادە انور » افنديدەكى اصل نىسخە كورولوب لايقىلە تدقيق ايدىلەنچە بوخصوصە برشى سويلەنەسز . ايشتە بوجەتلر تنوير ايدىنچە يە قدر بوايكى اثرى دە « شكارى » نك سىنسىلرلەندە شىكلى دىكشيدىرەش برى مختصر دىكرى مفصل مذيبل ترجهسى عدايتك ياكلىش صايبە ماز . بومفصل نىسخەنى مختصرىلە وقارامانلرلە عايد بالعموم تاريخى و شقەلرلە قارشىلاشيدىرەرق طبع ايتدىرەك ، قارامان تاريخىنك تنويرى اچون برنجى درجە دە حائز اھمىت بر قىشبت اولاجقىدر . كونك برندە « يارجانى » نك فارسى شەنامەسى ميدانە چيقەجق اولورسە ، بوخصوصە داھا صاغلام فىكرلر ايدىنە بىلەجكىز . اليوم نىسخەسى موجود اولمايان « سلچوق شەنامەسى » صاحبي « خواجە دەھانى » نك بعض تورجى شەرلى المزدە اولدىغى حال دە [« سلچوققىلر دورندە آناطولى تورك شاعرلىرى » عنوانىلە درست نىشر اثرى مزىراجەت]، اوندن ايچە مؤخر اولان « يارجانى » نك ، شكارى ترجه سندن آرا صيراذ كر ايدىلن بعض بوزوق پارچالردن باشقا ، هيچ بر اثرىنە مالك دىكاز .

« خلیل بن محمود » ی، ۷۷۲ و ۷۸۳ تاریخی اوزون کتابه لرنده اسمی کچن « علاء الدین خلیل » ایله عین شخص عد ایتدیکی ایچون، « نفیسه سلطان » ک زوجنک هویتنی تعیین ایچون اوزون اوزون برطاقم تاویلات واستدلالاتده بولونمش، و بونک اوغلی اولارق ایکنجی بر « علاء الدین » داهای میدانه چیقارمشدی که، بویکی رساله سنده ده عین نقطه نظره اتباع ایتمشدر. « قارامان اوغوللری حقنده وثائق محکوکه، صحیفه ۱۶ - ۲۱ » ده کاملاً بو مسئله حقنده استدلاللرده بولونوش، و ۷۸۳ تاریخی کتابه نك صراحتی و « شکاری » نك افاداتی هیچ نظر اعتباره آلمانمشدر. حالبوکه، بو خصوصده منحصرأ خلیل ادهم بکک اثرینه استناد ایدن موسیو « قرامه رس »، کتابه لرده کی « ابو الفتح علاء الدین خلیل » ایله « نفیسه سلطان » ک زوجی « علی » نك و شکاریده کی « علاء الدین بن خلیل » ک عین شخص اولمق لازم کلدیکنی ایلری سورمشدرکه، بزجه تماماً دوغرودر: ۷۵۷ ده « لارنده » ده قارامان تختته کچن، ۷۸۳ دن اول نفیسه سلطانی آلان و ۷۹۳ ده قتل ایدیلن « علاء الدین بک »، ایشته بودر. خلیل ادهم بکک ده سویله دیکی وجهله، مختلف کتابه لرله بروقیه ده بو « علاء الدین بن خلیل » دن متفقاً بحث ایدلمکده در. و هیچ برنده « علاء الدین بن علاء الدین خلیل » افاده سی ده یوقدر. « ۷۷۲ » و « ۷۸۳ » تاریخی ایکی کتابه ده « ابو الفتح علاء الدین خلیل بن محمود » دنیلمه سی، بوجنس وثیقه لرده چوق دفعه تصادف ایدلیدیکی وجهله، « علاء الدین بن خلیل » مقامنده در. اساساً ۷۰۷ ده وفات ایدهن محمود بکک اوغلی خلیلک ۷۸۳ ده هنوز بر حیات اولماسی ده براز غریبدر. موسیو « قرامه رس » ک ویزم نقطه نظر منقبول ایدیلنجه، کتابه لرله « شکاری » نك معلوماتی پک اینی تألیف ایدلمکده، کک نفیسه سلطانی زوجی مسئله سنده کی استدلالله کک خلیل ادهم بکک افاده سی وجهله: « شکاری » به کوره ملوک قرامانیه نك اعظمندن عد اولونوب ابو الفتح عنوانی دخی احراز ایله بن رحکمدارک هیچ بروثیقه محکوکه سی بولونمامه سی، حقنده کی استغراباره وترددلره محل قالماقده در. قارامان تاریخنک بوندن سوکراکی دوره لری، بو ایلك زمانلره نسبتله چوق صریح اولدینی جهته مطالعه آتمزه بوراده نهایت ویریورز. خلیل ادهم بکک نشر ایتمش اولدینی کتابه لرله « ابن بیی »، « آقسرائی »، « افلاکی » و « شکاری » نك معلوماتی بربریه مزج و تألیف ایدنجه، قارامان اوغوللری سلسله سنک ایلك و چوق وقاراکلق دوری، شیمدیلك، سویله معدل واسکیسنه نظراً هر حالده چوق واضح و داهای شایان اعتماد بر شکل آلمش اولیور:

عثمانلی دولتندن سوکرا آناطولینک الکوتلی امارتی تشکیل ایدن و آناطولی تورکربینک صنعت تاریخنده چوق قیمتدار آبدلر براقان قارامان بکلکنده علم و ادبیات حیاتنک ده انکشاف ایتمه سی طبیعیدر. بر طرفان بو خصوصده تدقیقاتده بولونمق ، دیگر طرفدن غرب و شرقک بویوک دولتلیله اوزون مدت سیاسی و اقتصادی مناسبتلرده بولونمه سی دولایسیله کرک شرق کرک غرب منابع تاریخیه سنده بو سلاله یه عائد موجود اولوب هنوز تلقیق و ترکیب ایدیله ین وثائق طوپلامق ، بونلرک هپسندن اولده بونلره عائدوقفیه و کتابه لری جمع ونشر ایتک ، مستقبل تدقیقات ایچون چوق فائده لی اولاجقدر؛ اساساً بومطالعه یالکز قارامانلیلر ایچون دکل، دیگر بوتون سلاله لر حقنده ده وارددر. فی الحقیقه، آناطولی امارتلی تاریخی کبی چوق مجهول بر ساحه ده، اونلرک حیات عمومیه سنی یا شاته بیله جک ترکیبی ماهیتده مونوغرافیلرک بر آن اول وجوده کله بیلمه سی ایچون، اولابوکا لازم اولان صاعلام ماده لری میدانه قویمق ضرورتی اصلا اونوتمامه لیدر. ایشته اوزون سنه لردن بری بودوغرو نقطه نظره تبعیتله ملی تاریخمزه چوق قیمتلی اثرلر قازانديران محترم مؤلفه ، بو خصوصده کی مستقبل تدقیقاته بر نقطه حرکت خدمتی کوره جک بویکی و کوزه ل اثرندن دولای بوتون علم عالمی تشکره بورجلودر.